

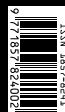
Грчко-европски манипулации
На чија совест се маките на емигрантите?

Македонската Имелда Маркос
Јахти, вили и хедонизам без граници

„Не“ за пакет-решение
Името мора да се решава посебно

Република

бр. 155, година IV ■ петок, 21 август 2015 година ■ цена: 50 денари

ЦРВЕНА ТРЕВОГА ВО ЕВРОПА

МЕЃУ БЕГАЛЦИТЕ И 4.000 ТЕРОРИСТИ

Демографија и статистика

Турци и Албанци се
најмногубројни доселеници

Дијаспората носи сè повеќе пари

Печалбарите ни испраќаат
10 проценти од БДП

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

Ова не е срам за Македонија, ова е
срам за меѓународната заедница

6

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Лани трипати повеќе
доселеници од иселеници

18

ЕКОНОМИЈА

Од дијаспората сме добиле
83 милиони евра за пет месеци

20

СВЕТ

Британците вадат странски
пасоши во страв од излез од ЕУ

26

ЗДРАВЈЕ

Д-р Марина Пешевска

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Мите Грозданов

38

СЦЕНА

Ин мемориам: Арсен Дедиќ

42

СПОРТ

Македонска бајка, грчко сиртаки и
германско чудо

54

Актуелно

8

Со бегалците влегле и
4.000 терористи

11

Анализа

Опозициски хедонизам
без граници

Колумна

17

Името мора да се
решава посебно

29

Репортажа

Свети Климент и денес е
заштитник на Охрид

**ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје**

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Доновски**

Маркетинг:
**Стојан Георгиевски,
Габриела Мирчески**
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчевски**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

**Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Зоран Поповски,
Александрија Стевковска, Јана Јосифовска, Бојан Момировски**

Колумнист: **Горан Момировски**

Лектори: **Анета Љубеџиќ, Тања Стевановска**

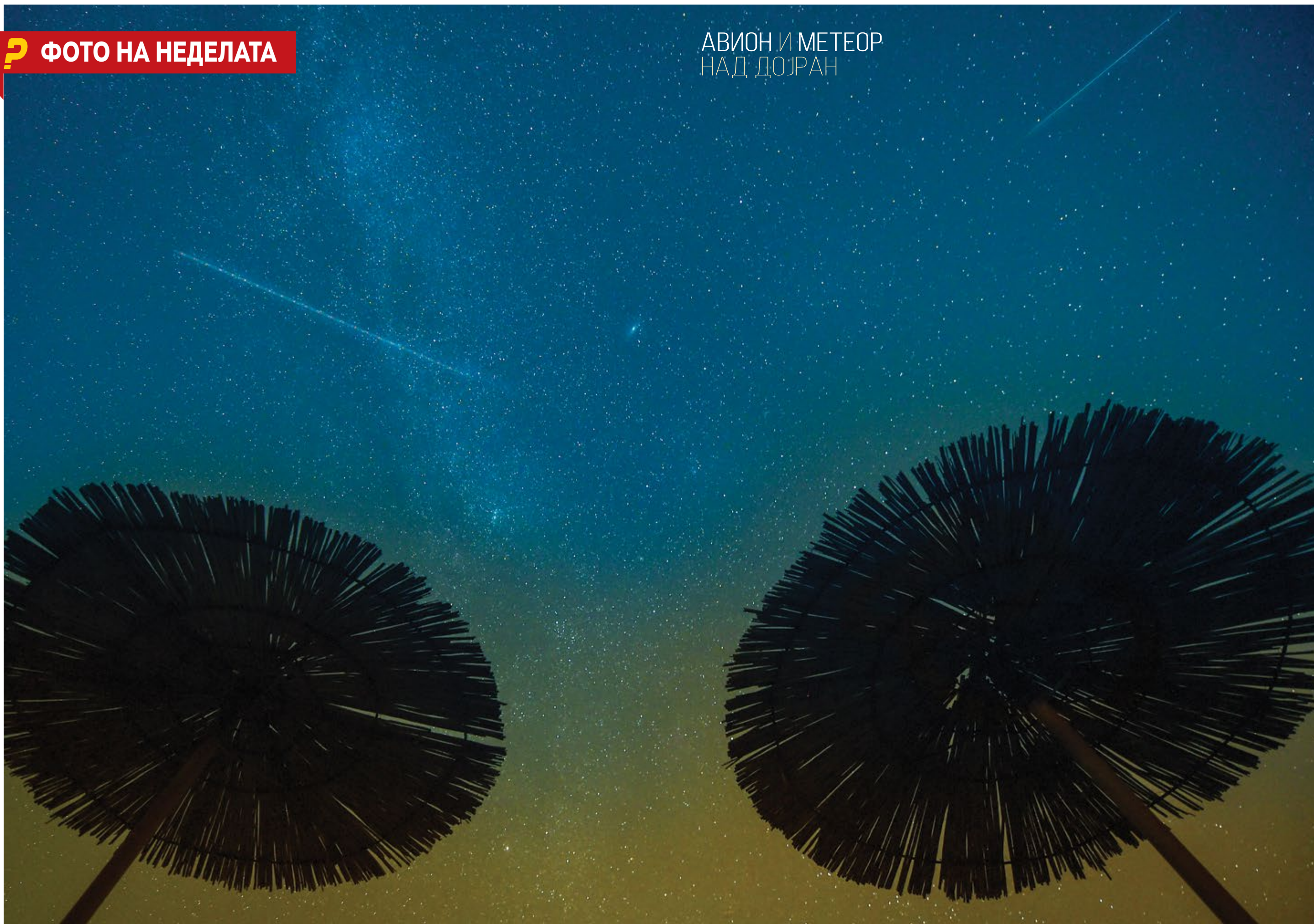
Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Никса Георгиевски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.б.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **20 август 2015**

ВОВЕД

„Ова не е срам за Македонија, ова е срам за меѓународната заедница“

Ненаг Мирчевски | Главен и одговорен уредник

Забелешката на еврокомесарот за миграции на Европската унија, Димитрис Аврамопулос, до земјите од Балканот (читај Македонија и Србија), дека не преземале мерки за затворање на балканскиот пат на имиграцијата, е врв на лицемерната и понижувачка политика на Брисел и Атина кон Македонија. Небулозните тврдења дека државава не помагала во спречувањето на кризата претставуваат само силен показател дека Брисел кукавички се обидува да ја покрие сопствената немоќ да се соочи со проблемот, притоа очигледно очекувајќи Македонија да се претвори во огромен бегалски камп, во кој ќе ги смести сите непосакувани гости од Блискиот Исток.

На кампањата во која сиромашниот Балкан треба да се претстави како негостопримливо

тло за измачените Сиријци, а Балканците да се претстават како луѓе кои заборавиле што значи хуманост и како е да си бегалец, активно се вклучија германските весници и телевизии со серија манипулативни прилози. Во своите „професионални“ текстови паушално се обвинуваат македонските медиуми и македонските политичари дека го игнорирале бегалскиот хаос. Во исто време, неосновано се критикуваат македонските полицајци дека со часови ги држеле емигрантите под силно сонце, дека не им давале вода, дека не можеле да ги контролираат, а дека возовите биле стари и валкани. Дури и констатираат дека некој мора да стави крај на хаосот. Во прилозите нема препорака до македонските полицајци да ги третираат емигрантите по европски терк, со пендреци, како германските, француските и бу-

...

Ако Брисел знае како, има волја и минимум човечност да се соочи со оваа хуманитарна катастрофа, зошто тогаш проблемот не го пресретне уште на својата територија, на островите и на брегот на Грција?

гарските полицајци. Нема ниту објаснување дека возовите, не само што се стари и валкани, туку и веројатно се оштетени од секојдневниот превоз на илјадници емигранти. Се разбира, штетата повторно ја плаќа државата, односно македонскиот народ.

Да, точно е дека некој мора да стави крај на хаосот, но за тоа прстот треба да се посочи кон Брисел, Берлин и кон Лондон, каде што всушност и се упатиле овие луѓе, а не кон Македонија, која од неразбирливи причини е избрана за нивна попатна станица. Велам, неразбирливи причини затоа што нејасно е зошто бегалците кои стигнуваат во Грција а со тоа и стапнуваат на територија на ЕУ, не патуваат до Западна Европа преку Бугарија и Романија, (кои се, исто така, членки на Унијата), туку решаваат да излезат од нејзиното тло за да потоа повторно ризикуваат илегално да влезат?!

Во бројните текстови и прилози на германските медиуми во кои разбирливо се брани политиката на нивната држава и политиката на ЕУ, исто така не слушавме како малата и сиромашна Македонија треба да сопне бегалско цунами кое всушност доаѓа од земја-членка на ЕУ? Ако Брисел знае како, има волја и минимум човечност да се соочи со оваа хуманитарна катастрофа, зошто тогаш проблемот не го пресретне уште на својата територија, на островите и на брегот на Грција? Зошто

Унијата, чија основа на постоење се заснова на почитувањето на човековите права и слободи, на подмолен начин ја крши конвенцијата за згрижување на бегалците, а во исто време одобрува организиран транспорт на овие напатени луѓе, меѓу кои и опасни терористи, до границата со Македонија?

За сите тие лажни обвинувања и клевети пишуваат само дел од македонските медиуми. Платениците на Сорос не само што молчат, туку и не помислуваат да пишат ни збор критика ниту за непрофесионалниот однос на германските медиуми, ниту за клеветите на еврокомесарот за миграции, ниту пак за кој било европски политичар кој неосновано ја напаѓа Македонија по ова прашање. Уште помалку пораки од нивна страна ќе чуеме до меѓународната заедница и до овдешните странски амбасадори во кои отворено ќе ги повикаат на брза реакција за спречување на хуманитарна катастрофа.

Неоправдан е рамнодушниот однос на амбасадорите, кои за време на настаните во Куманово во пижаме истрчаа од резиденциите да ѝ соопштат на јавноста колку полицајци загинале во Диво насеље и да предупредат на можна хуманитарна катастрофа во градот. Сега, истите тие дипломати никаде ги нема да пратат абер до земјите од каде што доаѓаат дека Македонија, земја-партнер на Западот, се наоѓа пред голем ризик, како хуманитарен, така и безбедносен.

Ова прашање го третираат само дел од македонските медиумите и тоа со недели наназад. Ед-

Македонија 2015 година

наставно, не може да се очекува Соросовите перјаници да напишат каков било текст со критики кон западни дипломати во кои би се заштитила државата, од проста причина што истите тие новинари и медиуми немаат ниту храброст ниту желба да ги нарушат односите со своите финансиери во интерес на македонските граѓани.

На сличен начин беше третирана земјава и за време на косовската криза во 1999 година, кога Европа кукавички ја остави сама да се соочува со 300.000 бегалци. И тогаш како и сега, наместо помош, кон Македонија беа фрлани отровни стрели со сериозни критики за третманот на бегалците. Но, од тој период во вечно сеќавање ќе останат и зборовите на тогашниот заменик-министер за надворешни работи, сега покојниот претседател на државата, Борис Трајковски, кој помалку дрско но и многу храбро ѝ порача на меѓународната заедница дека треба да се срами од од-

...

На сличен начин беше третирана земјава и за време на косовската криза во 1999 година, кога Европа кукавички ја остави сама да се соочува со 300.000 бегалци

носот кон малата Македонија и воедно ѝ даде конкретен предлог како да го реши проблемот.

Доколку меѓународната заедница во најбрз рок не го сфати сериозно предизвикот со кој се соочува Македонија и не испрати итна помош, македонските власти не треба да се двоумат да ја испратат истата порака на Трајковски од 1999 година, сè со цел да се заштити државата и македонскиот народ.

„Слушам дека на Си-Ен-Ен кружи, според мене, една срамна констатација, дека ова е срам за Македонија. Ова е срам за меѓународната заедница. Никој од вас не прашува кои се проблемите на оваа влада и на оваа држава. Многу убаво ги следите настаните оддалеку. Јас ќе ви предложам нешто конкретно. Пратете сто авиони на скопскиот аеродром и пренесете ги во Стокхолм.“

Борис Трајковски 1999 година

Македонија 1999 година

4.000 ТЕРОРИСТИ ГИ ИСКОРИСТИЛЕ БЕГАЛСКИТЕ МАРШРУТИ

Пишува | Горан Момирски
Фото | Горѓи Личовски

Британските медиуми уште на почетокот на годинава, повикувајќи се на сириски разузнавачки извори, предупредија дека претставувајќи се како бегалци илјадници припадници на ИСИС веќе се стационирале во голем број земји што се членки на ЕУ и во други држави

Поранешниот оперативец на сириската тајна служба „Ал-мухабарат ал-Амах“ или Општа служба за разузнавање, кој сега работи за потребите на воената команда на ИСИС, на свои западни колеги им пренел шокантни информации поврзани со успешно спроведениот план на Исламската држава да инфилтрира свои оперативци подготвени за терористички напади на европска територија. Според овој оперативец, повеќе од 4.000 припадници на ИСИС се веќе стационирани во Европа, од Лисабон до Варшава, од Берлин до Рим и од Атина до Хелсинки. Голем дел од нив немаат соодветен тренинг за извршување сложени терористички операции, но тие се подготвени за самоубиствени напади, а меѓу нив има и луѓе што во камповите на ИСИС пред заминување добиле знаење за ракување со експлозиви и за користење електронски напади за активирање запаливи материјали. Речиси сите се обучени за користење автоматско оружје, кое, според сите западни служби, за 500 до 2.000 евра може лесно да се купи на црниот пазар во Европа.

Инфилтрираните оперативци на ИСИС во Европа влегуваат како и стотиците илјади бегалци од Сирија и од Ирак, најчесто преку Турција, Грција, Македонија, Србија и Унгарија како прва европска дестинација, или, пак, од земјите на МАГРЕБ, директно во Италија и во Грција. Популарна е и маршрутата од турските пристаништа до приморски градови во Грција и во Италија. Пред граничните власти во наведените земји тие даваат подготвени одговори, кои во согласност со конвенцијата за бегалци им овозможува да добијат хуманитарна заштита како и сите други вистински бегалци. Пред да тргнат на пат оперативците на ИСИС добиваат специјален тренинг во кој учат како да се однесуваат пред граничните служби на земјата во која влегуваат, кои изјави да ги даваат пред лицата што ги испрашуваат од Високиот комесаријат на Обединетите нации или Организацијата за миграции, па дури и како да го постават телото (таканаречениот говор на телото) за да бидат оценети како бегалци со право на хуманитарен третман. Со оглед на бројот на бегалците што ги запишана европскиот континент, малиот капацитет на западните разузнавачки служби темелно да ги проверат сите баратели на хуманитарна заштита и, пред сè, речиси никаквите информации од терен во Сирија и во Ирак, најголем дел од оперативците на ИСИС стигнуваат до посакуваните дестинации. Дали тие таму остануваат како „спијачи“, однос-

но во очекување на наредба за акција, дали ги раскинуваат односите со ИСИС и се обидуваат да се интегрираат во земјата-домаќин или веднаш стануваат дел од радикални структури е помалку важна работа. Најважно е дека ниту една погранична земја на Европа, како Грција, Италија, Шпанија, нема капацитет да ги пронајде радикалите меѓу илјадниците бегалци што секој ден пристигнуваат на нивните граници.

Случајот со 30-годишниот командант на ИСИС, Лаит ал-Салех, кој минатата недела речиси случајно бил фотографирани како со група емигранти чека да се качи на ферибот на грчкиот остров Кос, е најдобриот аргумент дека паниката кај западните разузнавачки служби се базира на реалност. Откако медиумите го фотографирале Ал-Салех, било утврдено дека тој е еден од главните команданти на ИСИС што се бореле кај сирискиот град Алепо. Европските тајни служби се на штрек, но, според тоа што го објавија во февруари неколку британски медиуми, веќе е доцна за тоа. Илјадници екстремисти веќе се на терен и чекаа наредби за акција.

МАКЕДОНИЈА ОСТАВЕНА НА ЦЕДИЛО

Македонија е меѓу земјите што треба, но нема капацитет да ги провери сите емигранти, односно бегалци што минуваат низ нејзина територија. Иако официјално Скопје е во комуникација и координација со соседните земји, ЕУ и САД, засега нема потврда дека македонските власти добиле пристап до базите со податоци на осомничени терористи, кои ги имаат моќните држави. Во отсуство на системска поддршка од Запад, без македонски оперативци на терен во Сирија и во Ирак и поради непостоење администрација во местата од каде што доаѓаат најголемиот број бегалци, досега четири милиони луѓе, македонските гранични полицијаци можат да ги користат само своето искуство, знаење и инстинкт, но не и технологијата и податоците што на високоразвиените земји им овозможува и до 75 проценти

успешна обработка на податоците за извонредно кратко време. Практично, речиси е невозможно да роковите што ги предвидуваат нашите закони и со опремата и со информациите со кои располагаме да се утврди кој од бегалците е вистински маченик, кој поради војната го напуштил својот разурнат дом, а кој е на тајна мисија.

ПОДДРШКА НА ТЕРЕН

Акцијата „Келија“, во која македонската полиција уапси десетина припадници и симпатизери на ИСИС во земјава, покажа дека припадниците на оваа милитантна организација имаат одлична логистика на својот пат кон крајната дестинација. За очекување е дека тие откако успешно во групите со вистинските бегалци ќе ја поминат државната граница не се мачат како нив, туку се преземани од страна на свои приврзаници, кои обезбедуваат превоз, храна, па дури и преминување преку илегални премини доколку се работи за некој припадник на ИСИС што би можел да се најде во сиромашните архиви на балканските земји.

ТЕРОРИСТИТЕ НЕ СМЕАТ ДА БИДАТ ПРИЧИНА ЗА НАСИЛСТВО НАД БЕГАЛЦИТЕ

И покрај очигледната опасност меѓу вистинските бегалци да има и радикални членови на ИСИС, македонските власти не смеат да ја променат својата засега умерена политика на однесување кон бегалците затоа што најголем дел од нив, навистина, бегаат од смрт и од разорување, нешто што во неколку наврати го доживеале и Македонците. За среќа, досега во земјава не се случила терористички активности како последица на групи поврзани со бегалците. Иако дел од убиените или уапсените во Куманово биле дел од радикални формации во Ирак и во Сирија, тие во земјава не влегле како бегалци туку како граѓани на Косово или други европски земји со што, за среќа, не се смени, генерално, позитивниот однос на јавноста кон бегалците. Доколку бегалците на кој било начин бидат поврзани со тероризам на македонска територија, тогаш повеќе од сигурно е дека ќе се соочат со дополнителен притисок на своето патување кон мирот и благосостојбата. Во таков случај, поради засилените мерки на полицијата и зголемениот антагонизам кај јавноста, тие би можеле да се соочат со напади, реваншизам и насилство од македонските граѓани и тоа неколкупратно поголем од криминалот и од кражбите со кои се соочуваат сега. ■

Вие сте на одмор - а компјутерот не!

Кога се вклучени во струја, електричните апарати непотребно трошат и додека вие сте на одмор. Пред да заминете, не заборавате да ги исклучите апаратите и да ја намалите вашата сметка за електрична енергија.

ОПОЗИЦИСКИ ХЕДОНИЗАМ БЕЗ ГРАНИЦИ

Дома глумат аскети и револуционери, надвор се хедонисти. Вака би можело накусо да се опише дејствувањето на македонската опозициска врхушка. Додека се во државата, ќе негираат дека имаат ципови, кирии, вили и што ли не. Но штом стапнат надвор од границите на државата, кај нив се случува неверојатна трансформација. Во стилот на Кире Бананамен кој со каснувањето на јужното овошје станува суперхерој, македонските опозициски лидери со минувањето на пасошката контрола стануваат суперхедонисти

Пишува | Љујчо Цвејановски

Хедонизмот се дефинира како живеење кое се темели на непресушната желба за задоволство. Како етичко учење, пак, хедонизмот го смета задоволството за крајно добро и за основна цел на човековото постоење. Неговото практикување е работа на личен избор, но проблемот настанува кога ќе се конфронтира со класична дволичност. Од една страна се претставуваат како борци за слобода, како револуционери од типот на Че Гевара (лик често користен на протестите), небаре се аскети. Создаваат импресија кај своето

членство дека живеат на леб и вода, па затоа не даваат ни денар за некоја благородна цел, не дај Боже хуманитарна, нели? Јавно демантираат каков и да е хедонистички порив, вили, ципови, кирии. Сето било лага. Еден ден на сите свона се жалат за репресија и бараат смена на режимот кој ги гуши и не им дава да земат здив, а друг ден од онаа страна на границата се однесуваат како филмска звезда?! Грчката авантура на Шекеринска, сепак, помогна во разјаснувањето на одредени дилеми. На сите оние кои се мислеа и бараа спојна нишка меѓу лидерскиот двојец на СДСМ, им стана јасно што најм-

СТАНКОВСКИ: ОПОЗИЦИОНЕРИ КОИ ТРОШАТ КО ЛОРДОВИ И ШЕИЦИ

Бадијала е сè, кога на избори сиот тој гламур и целата магија им се претвораат во пораз и гротеска, вели уметникот Ацо Станковски. Според него, за 99 проценти од граѓаните ова однесување е несфатливо.

СТАНКОВСКИ: Гледајќи од мојата перспектива на преживувач, кој живее во најиндустрискиот дел од Македонија, во Авткоманда, и кој 15 години не бил на одмор, поточно - секое лето, секоја есен, секоја зима и секоја пролет се занимавал со најтешката можна уметност, наречена преживување, феноменот што го гледам од страна на опозициските момци и нивните галантни одмори во најскапите ресорти во регионот, па и во светот, со восхит восклицувам: Каква успешност, каква моќ и способ-

ност да се заработат пари и да се биде толку безгрижен! И сè би било совршено како во некоја холивудска романса со Ме Вест или Кери Грант, доколку протагонистите на овие воодушевувачки луксузирања не би биле политичари, припадници на опозицијата, кои сите овие години наместо да ги споделат своите средства со најсиромашните во државата во чие име жестоко настапуваат барајќи крв и отсечени глави од конкуренцијата на власт и воедно глумејќи лумпенпролетери, тие безмилосно ги арчат „тешко“ заработените пари на одмори достоини за лордови и за шеици. Но, кога ќе дојдат избори, целата нивна магија и гламур се претвораат во пораз и гротеска. Зашто народот гледа. И зашто ретко кој од преживувачите, кои се 99 проценти во држава-

та, може да биде толку забеган како мене или како фамозниот Суперхик, па да им се воодушевува безрезервно на богатите, како да се од Бога дадени. Боже, прости ми што грешам. И додека претседателот на Владата на РМ се бори со стихии, како во Тетовско, и ги арчи најубавите денови од својот живот во друштво на најочајните и најмизерните наши браќа и сестри, правејќи инфраструктура и носејќи инвестиции за подобар живот на овие страдалници, богаташите од СДСМ, македонската плутократија, спојува неспойиви политички идеолошки контексти играјќи си провинциски божества, а ниеднаш ги немам видено да спонзорираат угнетени и понижени луѓе, инвалиди, сираци, спортисти или уметници. Изгледа дека недостатокот на совест е главниот предуслов за уживање во овој, отпаднат од Бога, свет.

ногу ги врзува. Не било уништувањето на партијата, паралелно со штетата кон државата. Не било ниту губењето избори кое и двајцата го почувствуваа додека беа на врвот на партијата, и одделно и заедно. Тој струмичанец, таа скопјанка. Не се ниту родени во иста година. Ги дели и образованието. Тој економист, таа електроинженер. Таа сака ципови и јахти, тој лимузини и вили. Конечно, имаат и нешто заедничко. Многу, многу пари и љубов за имот во Грција. Таа недвижен, тој движен. Мистеријата е разоткриена...

цената на едно ноќевање ја дотепат приказната. Не зборуваме за американски рапер, туку за политичар во земја каде минималецот е под 140 евра. Во превод, некој во Македонија речиси 15 месеци црчи за оваа сума пари. Друг пак, ги троши за една вечер во Грција. Глисерот останува недостижен сон за 99 проценти од Македонците. И Македонките. Бројките и луксузот на политичарката се својствени за музичките и за филмските ѕвезди. Не македонски, светски...

■ Радмила и Имелда

Но Шекеринска не е од оваа погранична, туку македонски политичар. Редок вид политичар. Најблиску до неа би била Имелда Маркос, политичарка и сопруга на филипинскиот диктатор Фердинанд. Таа остана позната по колекцијата од неверојатни три илјади чевли, како и по сликите на Гоген, Пикасо, Моне и Микеланџело. Гламуриозниот живот на Имелда, сепак, се одвиваше во времето на неговата 20-годишна диктатура. Не во режимот на неговиот противник. Од друга страна, Имелда

меѓувреме, Шекеринска стана неславен шампион кај политичарите, сопственик на најголем број афери поврзани со имот, облека, ташни, ципови, кири, а сега е и неофицијален рекордер во сумата потрошена за одмор. Чантите „луј витон“ и „лансел“ од две до три илјади евра, па и стотиците илјади евра од кириите кои семејството си ги плаќало само на себе, беа поразени од информацијата за неверојатни 2.000 евра од вечер за ноќевање во луксузна вила во Грција. Таман ѝ простија за јахтата поскапа од 100.000 долари, веста за

■ Исплатливоста на политиката и киријата

Радмила Шекеринска е во македонската политика е цели 22 години. Била на десетици високи функции во партијата и во владите на СДСМ. Најизвикани ѝ се вицепремиерската функција во владата и претседателската функција во партијата. Таа е пример за македонскиот сон или во превод, колку политиката може да биде исплатлива. Во комбинација со мажачката и со киријата, нели. Во

ПАНДОВ: СДСМ ГОРИ, РАДА СЕ ЧЕШЛА

Дефинитивно, Шекеринска и Заев мислат дека народот секое утро на станување пие по чашка до две нафта, вели аналитичарот Александар Пандов.

ПАНДОВ: Невозможно е човек поинаку да го разбере нивното однесување. Во ситуација кога устата им е полна со тоа колку се тие репресираны, како во Македонија нема слобода, како луѓето немале за леб, ние гледаме и читаме како во стилот на руските олигарси се расфрлаат со пари, луксуз и со раскош по грчките плажи. Госпоѓата се сместила во вила од 2.000 евра по ноќ, а за шеткане по околните острови секако дека си паркирала и јахта, која, можевме да прочитаеме дека чини околу 100.000 евра, секако со грчко знаме на неа. Ова чисто од почитување кон домаќинот! Таа е истата Шекеринска која до пред некој ден ги убедуваше своите сопартиски дека треба да црчат на асфалтот пред владата на 40 степени, со леб и пипер. Никако не можеме да го тргнеме настрана и фактот дека за неполна година, поточно за неколку месеци, ќе имаме парламентарни избори, а СДСМ нема ни „П“ од програма за тие избори. СДСМ гори, Рада се чешла е работава. Дека ваквиот стил на однесување не им поминува кај Македонецот, тоа е веќе јасно, но не можам да се доначудам како сè уште ги трпат во нивната партија. Ако во таа партија има и минимален број луѓе со три чисти, одамна требаше да ги набркаат на клоци од седиштето на партијата.

има и делумно оправдување за хедонизмот. Растела живеејќи во гаража со семејството. Немале пари ниту за еден пар чевли. Дали и македонската Имелда Маркос ги лечи своите комплекси од детството? Не. Доаѓа од ситуирано семејство.

■ Слабите точки на сдсмовскиот двоец

Парите се спојната нишка на социјалдемократскиот лидерски двоец. Се наоѓаат и во љубовта кон Грција. Лидерот има вила која официјално ја поседува неговиот братучед и која е купена по „багателна“ цена, трипати помалку од реалната. Струмичкиот градоначалник има и автомобил од „само“ 80.000

евра, иако тоа не го спречи да оди пеш во истата таа Грција. Зад него и зад неговото семејство, пак, стојат неверојатни 12 милиони евра. Капитал кој, во најголем дел, е стекнат во време на режимот на Груевски. Понежната лидерска половина, пак, зема стотици илјади евра кирија која си ја плаќа сама на себе за неколку станови. Негираше дека има цип. Викендичката во Маврово била наследство. Чантите, пак, секоја од по неколку илјади евра, сепак, не ги негираше. Ниту тоалетата. Ниту глисерот во Грција. Ниту, пак, сумата за ноќевањето. Во реакцијата, само побара и другите да кажат каде биле на одмор. Немала што да крие. И толку... Пред фактите и боговите молчат. Само едно македонско соросовско здружение ги проверува. Погрешиле уште од самиот почеток. Фактите се факти. Не се проверуваат... ■

ПО ШТО СЕ ПАМЕТИ ВЛАДЕЕЊЕТО НА СДСМ?

СКРАТЕНИ ПЕНЗИИ И ЛАЖНИ ВЕТУВАЊА

Синоним за СДСМ се скратените осум проценти од пензиите и лагата за вработување на еден член од семејството. Сега, пак, пред да седнат во ресорот труд и социјална политика, СДСМ нема став ниту за зголемените пензии и социјалните бенефиции. Има само критики кон економијата, ресор тесно поврзан со труд и социјална политика

Пишува |
Наум Симоилковски

Пензиите и невработеноста се најголемите кнедли во грлото на СДСМ. Партијата, која долги години го користеше Министерството за труд и социјална политика како фотелја за поткусување при поделбата на власта со коалициските партнери, во јавноста остана запаметена по најавите и дејствувањата канализирани токму низ ова министерство.

Така на пример, нема пензионер кој нема да истакне дека СДСМ го памети по кратењето на пензиите. Тоа славно кратење на осумте проценти од пензиите го одбележа премиерствувањето на Владо Бучковски. За потсетување, таа 2005 година една третина од пензионерите живееле со пензија под 5000 денари! Од здружението на пензионерите тогаш му порачаа на СДСМ дека на следните избори ќе застанат зад оние што ги штитат нивните интереси. Ресорниот министер, Стевчо Јакимовски, ги олади нивните надежи со објаснувањето дека „во буџетот нема пари за пензиите“.

Во предизборието следната 2006 година, Бучковски директно им се

обрати токму на пензионерите со ветување за поголеми пензии за десет проценти, кои бесплатно ќе им биле доставувани од „Македонска пошта“ (!), како и лекови без партиципации за нив. Тој меѓу другото, како што тогаш информираа медиумите, најави дека „со новата влада ќе го исполни ветувањето за вработување по еден член од секое семејство“. Ова ветување остана синоним за давање лажни ветувања во изборните кампањи на СДСМ.

Исходот за тоа како беше прифатено нивното ветување е добро познато. Оттогаш, од тие избори во 2006 година, СДСМ не може да застане на нозе, да креира програма на која гласачите ќе ѝ веруваат и да освои избори.

Поголеми пензии кнедла во сдсмовското грло

Најавеното зголемување на пензиите за пет проценти остана без коментар од СДСМ, иако во договорот од Пржино се предвидува секторот труд и социјална политика да би де раководен од СДСМ, со место за заменик-министер предвидено за ВМРО-ДПМНЕ. Отворена е и можноста за откуп на стаж, признавање на стажот на земјоделците и низа

други одлуки и владини решенија за кои СДСМ нема коментар. Наместо нив, пропозициските медиуми, во анализите по оваа најави, се повикуваат на поранешни министри уште од времето кога ПДП беше релевантна партија, или поранешни кадри од партијата наследник на Сојузот на комунистите на Македонија.

Прашање е зошто сегашното зголемување на пензиите и другите зафати остана без официјален коментар од партијата, доколку на пример, на истата тема според официјалната интернет-страница на партијата, во 2012 година посочиле дека СДСМ „е за повисоки пензии и тоа веднаш“, па потоа во 2014 година оценуваат дека „власта покажува лажен и неискрен однос кон пензионерите“ за да се создаде впечаток дека пензиите ќе се зголемат за пет отсто.

Факт е дека секторот труд и социјална политика е тесно поврзан со ресорот економија - уште едно од низата неуспешни сектори на СДСМ. Пензиите и социјалните бенефиции зависат од државниот буџет, а полнењето на буџетот зависи од работата на ресорот економија и условите што ги креира за економско дејствување. Тука повторно се надоврзува ресорот труд и социјална политика, со различните бројни проекти кон зголемување на бројот на вработени и намалување на невработеноста, особено кај социјално ранливите категории - повторно кон намалување на директното празнење на државната каса.

Таквата релација го раздвижи министерството, па во последните девет години креираше проекти кои доведоа од зголемување на пензиите, преку намалување на невработеноста, до социјален дијалог кој

резултираше со колективен договор и загарантирана минимална плата и зафати во сферата на земјоделството.

Сето тоа наидувае на низа критики и коментари од опозицискиот СДСМ. Додека трае колективниот годишен одмор во седиштето на СДСМ, задача на медиумите платени од Сорос се негирање на странските директни инвестиции и на вработувањата. Првиот бран критики и креирање на негативна слика беше германската компанија „Дрекслмајер“, која работи во индустриската зона во Кавадарци, од каде плата земаат повеќе од четири илјади нововработени од тиквешкиот регион. Во критиките на инвестициите предничеше Центарот за европско образование на Лидија Димова, кадровик на СДСМ. Сега на удар е холандската инвестиција, фабриката „Ван Хол“, која, рака на

срце воопшто не застанува заради критиките, туку напротив, отвора нов погон и вработува стотици нови работници.

Кој ја води економијата во СДСМ?

Молкот што владее во СДСМ сега кога се во прашање теми кои директно навлегуваат во животот и во џебот на граѓаните, може да се должи и на неодлучноста во партијата за тоа кој е задолжен за креирање на економска програма.

Ако до вчера СДСМ се гордееше со Ванчо Узунов на местото потпретседател во партијата кој беше задолжен за економијата, неговата оставка помина во тишина и без коментари за причините. Наводните „сериозни лични причини“ се насираа уште многу одамна,

пред последниот изборен пораз на СДСМ, со недоработената платформа насочена кон градење средна класа. Кога во јавноста се појавија многу недоумици и недостатоци на таа платформа, на виделина излезе дека голем дел од неа биле идеи на Кире Наумов, еден од помилуваниите противници на Црвенковски и на Заев, наместо на Узунов. Узунов не мислеше дека треба да даде одговор на тие прашања.

Завршувањето на кризата ова лето беше вистинско време Узунов само да ја објави својата оставка од партиското раководно тело. Наумов пак, своите економски проблемсоци ги објавува низ опозициските памфлети во печатено и интернетско издание во вид на колумни. Откако партијата ја напуштија или со сила беа дистанцирани и економистите со голем кредибилитет во партијата, како Зоран Јовановски или како Игор Ивановски, тој сега се гледа како најповикан. Наумов ја продолжува низата на критиките кон странските директни инвестиции и владината поддршка кон компаниите кои се одлучуваат да инвестираат, или кон домашните компании кои ќе вработат нови лица.

Но, како еден од креаторите на политиката кон платформата за „враќање на средната класа“ ниту тој ниту кој било друг од СДСМ не дава објаснување како до неа ќе се дојде без вработувања, без пензии, без субвенции за земјоделците, без политиките за преквалификација, без обука и поддршка за самовработување, или без збор за најавените покачувања на пензиите, без реформите со кои се овозможува пензионирање на земјоделците и без другите владини зафати.

До претставувањето на изборната програма на СДСМ има уште време. Веројатно е дека таа ќе биде надградба на истата со која ги загубија минатите избори - оние на кои Зоран Заев јавно убедуваеше дека ќе биде новиот премиер, а притоа однапред го знаел нивниот исход. Но, за да може барем малку да ја надмине лошата изборна судбина, Наумов и неговите партиски колеги ќе треба многу да се потрудат да ја убедат јавноста дека секторот

Труд и социјална политика, како и Економија, ќе функционираат барем приближно како што функционираат последните девет години водени од ВМРО-ДПМНЕ. Бидејќи, доколку се погледнат црните оценки и прогнози што ги даваше СДСМ за секој економски чекор, како и за зафатите во социјалната сфера, досега барем деветпати македонската економија требаше да биде на чекор до состојбите во Грција.

Но тоа е работа на СДСМ. За нив (како и впрочем за сите) е важно сега, на први септември да се вратат во собраниските клупи, а до 20 октомври да предложат прифатливо име за наследник на министерот Диме Спасов. Овој министер, за разлика

од тој што ќе седне во полициската фотелја, не е назначено дека ќе биде технички. Како ќе се однесува кадровикот на СДСМ, во чиј врат ќе дише заменик поставен од ВМРО-ДПМНЕ, во голема мера зависи и од тоа каков однос мисли да заземе опозицијата кон најголемиот дел од гласачкото тело во државата. Згора на тоа, СДСМ освен со пензионерите има и историја на лошо искуство кога станува збор за вработувања, социјален дијалог, затворени фабрики, протести на незадоволни стечајци, земјоделци, нереализирани социјални ветувања. За почеток, би можеле да се вратат на формулацијата од пред некоја година дека „СДСМ е за повисоки пензии - веднаш“. ■

Ќе води ли СДСМ кампања за трето дете

Дел од програмите кои се спроведуваат преку Министерството за труд и социјалната политика се насочени кон сузбивањето на белата чума. Имено, се покажува дека во неколку најзагрозени општини, бројот на деца, особено на третородени во едно семејство, сè повеќе расте. Финансиската поткрепа за повеќедетни семејства, како и можностите за вработување, го отворија патот кон намалување на драстичниот пад на бројот на децата во Македонија. Сите зафати во борбата со белата чума наидоа на остра критика и на негирање од СДСМ, од каде досега не излезе ниеден предлог како да се спречи на падот на natalitetot. Според договорот од Пржино, до 20 октомври СДСМ ќе го преземе Министерството за труд и социјална политика. Засега нема никакви знаци како ќе се однесува СДСМ во ова министерство кон проектот Трето дете. Меѓу предлозите кои го одбележаа времето на владеење на СДСМ, беше и предлогот за намалување на трудничкото отсуство од работа за жените на само три месеци. Ваквиот однос директно влијаеше врз создавањето клима за намалување на бројот на деца.

ИМЕТО И РЕШЕНИЕТО

МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗОЛ НЕ СМЕЕ ДА БИДЕ РЕШАВАН КАКО ДЕЛ ОД ПОГОЛЕМ ПАКЕТ

Веќе со години, дел од европските дипломати ја споменуваат можноста, поради тврдиот однос на сите грчки влади и црвените линии што се поставени кај јужниот сосед, спорот за името да се решава не како билатерално прашање, туку како дел од поголем регионален пакет во кој би се вклучиле и други отворени регионални прашања кои се важни за европските, но и за глобалните политички и економски трендови

Пишува |
Горан Момирски

Минатонеделната најава од Белград дека Грција била принудена од меѓународните кредитори и од ЕУ да го признае Косово ако сака да добие нов пакет помош, ги зголемува стравовите дека Македонија наскоро би можела да биде принудена да биде дел од поширок регионален пакет во кој во исто време би се решиле отворените прашања како што се статусот на Република Српска, владението на Северно Косово и на српските општини, спорот за името Македонија, грчко-албанскиот спор во Јонското Море богато со нафта и гас, кипарското прашање и конфликтот за дел од егејските острови меѓу Грција и Турција.

Доколку информациите на косовските и на српските медиуми се точни, со барањето Грција да го признае Косово, Европската унија ќе направи чекор кон таквиот начин на размислување во кој, во рамки на еден конфликт вметнува и други релативно помалку важни прашања со цел да се иско-

ристат позициите на немоќ на дел од државите и да се надминат напластените проблеми. И покрај тоа што грчкиот амбасадор во Белград твреше дека Грција не го менува својот став за непризнавање на Косово, сепак, официјална Атина со поддршката за влез на Приштина во меѓународните организации и со отворање на канцеларија за врски, односно неформална амбасада, де факто ја призна најмладата европска држава што и покрај негодувањето на Белград е добро за релаксирањето на односите во регионот.

Она што е чудно за Македонија, е прашањето зошто Европската унија, користејќи го механизмот на принуда за Косово, не побарала од Грција да ја признае и Македонија под уставното име или барем да прифати разумен компромис кој на двете земји би им дал можност да тврдат дека се победници во долгогодишниот спор. Се разбира дека признавањето на Косово ниту оддалеку не е толку емотивно прашање за грчките граѓани

како што е прашањето за името на Македонија, ниту пак можноста на ЕУ да бара нови концесии од Атина е истечена, но, сепак, очигледно е дека Македонија, дури и да биде дел од некаков сличен пакет, ќе треба да се откаже и од нешто свое.

Генерално, на Македонија не ѝ одговара да биде дел од поширок пакет за решение на балканските проблеми. Освен ирационалните проблеми со Србија за црквата, со Бугарија за националните прашања и со Албанија за тоа кој прв се населил на овие простори, што е дел од политичкиот фолклор, Македонија нема други територијални или економски спорови со соседите со кои ќе може да тргува. Со тоа и можноста за маневар и за трговија во евентуален пакет за решение е значително намалена. Во отсуство на вистински пријатели на меѓународната сцена и гарансии кои ќе застанат зад нас во фер и правично решение на името за Македонија, какво било вплеткување во пакет за решение на проблемот ќе биде авантура. Од тој аспект, критичарите на Брисел, кои од Грција бараат признавање на Косово, а не и решение на името, треба да бидат повнимателни доколку не ги знаат сите можни сценарија, некои од нив црни за Македонија. Дури и Турција како единствен македонски пријател, кој и во НАТО и во други меѓународни институции и организации секогаш принципиелно е на страната на Македонија, не е во можност да гарантира дека Македонија нема да биде во позитива од ваков развој на настаните. Притисната од внатрешните проблеми со курдското малцинство, директно вмешана во вооружени операции во Сирија и во Ирак, соочена со нови избори во кои Ердоган може да го добие потребното мнозинство, но може и целосно да ја изгуби контролата на парламентот, тешко е да се претпостави како Турција би се поставила кон македонските проблеми ако на масата се и други, за неа, витални прашања. ■

СТАТИСТИКА: СЕ ОТСЕЛИЛЕ 740 МАКЕДОНЦИ, ДОМА СЕ ВРАТИЛЕ 265 ОТСЕЛЕНИ

ОПАЌА ТРЕНДОТ НА ЗАМИНУВАЊЕ ОД ДРЖАВАТА

Статистиката, добиена врз основа на податоци од МВР, вели дека минатата година од државата заминале 740 македонски државјани. Не е исклучено дека голем број од тие што се отселиле од државата не се пријавиле во МВР

Пишува | Билјана Зафирова

Како човек што повеќе од една година не живее во сопствената земја, не ме трогнуваат вакви писма, ниту разделбата со блиските ја доживувам толку страшно. Кога ќе сфатиш дека целиот свет е твој дом, тогаш и животот го прифаќаш како авантура и супер си тераш. Секој има избор

во животот и не можам да сфатам како гледате успех во тоа кога некој македонски спортист ќе оди да игра во странство, а кога јас ќе се преселам во друга држава, тогаш тоа е трагедија. Спортистот, исто така, заминува затоа што не му чинат условите во Македонија, ама тоа е негов личен успех што

го бараат во странство и горди сме. Епа еве и мене ме бараат во странска фирма, британска. Горди ли сте Македонци мои? Непотребна патетика! – вака 33-годишната Јасна зборува за патетичните текстови и статуси на тие, чијшто пријател заминал да живее некаде надвор од државата.

Тешко е кога близок ќе реши да замине преку океанот. Тешко е кога ќе помисли дека кругот на блиски пријатели се стеснува, дека ќе го пропуштиш роденденот на својата внука само затоа што таа е илјадници километри далеку од тебе, а авионската карта до таму е прескапа. Но сè во животот е право на личен избор. Некој смета дека овде нема иднина, друг смета дека нема иднина за децата. Еден решава да замине, друг детето да го испрати на школување. Секој се надева на подобри услови. Како што спортистот се надева дека ќе има подобри услови во некој клуб надвор од земјава... Како што ракометарот од Русија што игра за Вардар дошол заради подобри услови...

ПЕНЗИОНЕРИ ЈА НАПУСТИЛЕ ДРЖАВАТА

Постојано слушаме дека сите заминале од државата, кој ќе ја исклучи светилката. Факт дека често слушаме дека некој познат заминал од државата. Но, официјалните податоци објавени на сајтот на Државниот завод за статистика велат дека опаѓа овој тренд на заминување од државата. Не е исклучено дека голем број од тие што се отселиле од државата не се пријавиле во МВР.

Така, на пример, статистиката, добиена врз основа на податоци од Министерството за внатрешни работи, вели дека минатата година од државата заминале 740 македонски државјани. Во 2013 година истото го направиле 945 лица, а во 2012 година 1.330 граѓани го пријавиле своето отселување од државата. Во 2011 година таа бројка била нешто пониска – 1.143 македонски државјани. Една година претходно истото го направиле 923 лица.

Интересно, според податоците на Заводот за статистика, од земјава најмногу заминале лица повозрасни од 65 години. Минатата година отселување од државата пријавиле 72 мажи и 50 жени што биле повозрасни од 65 години. Инаку, се иселиле повеќе мажи од жени – 436 мажи наспроти 304 жени. По пензионерите, најмногобројни мажи што се решиле на ваков чекор се тие на возраст од 25 до 29 години – вкупно 52, а потоа се мажите што се од 60 до 65-годишна возраст – 40 иселени. Кај жените, пак, по пензионерките, најмногобројни што донеле одлука да ја напуштат Македонија се тие на возраст од 30 до 34 години. Се отселиле 34 жени на оваа возраст.

Како најчеста причина за отселување се наведува семејната – 292 лица. Вработувањето како причина го навеле 85 лица, склучување брак 42 лица, школување 13, а 306 лица не

посочиле од кои причини заминуваат од државата.

Од отселените, пак, 310 лица се во брак, 136 се невенчани. Најмногу се отселиле лица со средно образование – 229, а со основно 98, со завршено вишо образование се отселиле 38 лица, со факултетски дипломи, пак, 75 лица, а државата ја напуштиле и четири магистри и тројца доктори на науки. Заминале 47 стручњаци и научници, 31 техничар, 45 работници во услужна дејност... 72 лица од отселените се со сопствени примања, додека 98 биле издржувани лица. За 271 отселено лице нема податок дали имале сопствени примања во Македонија.

КАДЕ ЗАМИНАЛЕ?

Најголем број македонски државјани што решиле да ја напуштат земјата останале во Европа – 318 од 740 отселени лица. Најголем дел од нив, 101 лице, ја избрале Германија за свој иден дом. Во Америка заминале 234 лица, главно во САД. Преку океанот се отселиле 183 лица, во Азија заминале само пет лица. Африка воопшто не е привлечна дестинација за Македонците. Во оваа земја не се отселило ниту едно лице, наспроти 36 Африканци што решиле да се преселат во Македонија.

Во регионот 23 Македонци заминале во Србија, 18 во Бугарија, 14 во Словенија.

Гледајќи според етничка припадност, во 2013 година Македонија ја напуштиле 538 Македонци, 113 Албанци, 24 Турци. Охриѓани се најмногобројни меѓу тие што ја напуштиле државата – дури 375 лица, што е повеќе од половина од вкупниот број иселени. Единаесет лица заминале во Србија, пет во Словенија, четворица во Косово, но најмногу се заведени под графата други земји.

По охриѓани се 117 отселени тетовци. По Тетово доаѓа Је-

АЗИЈЦИ И АФРИКАНЦИ ВО МАКЕДОНИЈА

Се отселуваат, но и се доселуваат во Македонија. Статистиката вели дека во 2014 година во Македонија се доселиле 4.208 лица, а дома се вратиле 265 Македонци, што е многу помала бројка од повратниците во 2013 година, кога се регистрирани 490 лица. Од Австралија во 2014 година се вратиле 13 лица, од Азија две лица, од Америка 18, а од Европа 232 Македонци.

Голема е и бројот на странци со привремен престој што дошле во Македонија – 2.273, како и бројот на странци со продолжен престој во земјава – 1.670. Во 2013 година се регистрирани 1.941 странец со привремен престој и 1.560 странци со продолжен престој.

Минатата година во Македонија се доселиле 697 Турци и 322 Албанци. Од Косово се доселиле 192 лица, а од Србија 184 лица. Македонија за место на живеење ја избрале 163 Грци.

По континенти, од европските земји ни се доселиле 2.065 лица. Интересен е податокот дека во земјава се преселиле 89 Азијци и 36 Африканци. Од Америка дошле 39 лица што останале во земјава.

Најголем број од доселените дошле во Скопје – 1.021 лице, Струга, каде што се доселиле 186 странци, потоа Гевгелија, која примила 178 лица од други држави, кои ја избрале Македонија за нов дом. Во Тетово се доселиле 112 такви лица, а во Битола 102 лица.

...
Од европските земји ни се доселиле 2.065 лица, а ни дошле и 89 Азијци и 36 Африканци. Од Америка во Македонија се доселиле 39 лица

гуновце со 97 отселени лица, Делчево со 43, Дебарца со 37, и Теарце со 31 отселено лице. Од скопскиот регион се отселиле 83 лица, но тука, главно, влегуваат странци со привремен престој во Македонија. Конкретно, од Скопје се пријавени тројца Македонци што решиле дека не сакаат веќе да живеат во Македонија. ■

ЗА ПЕТ МЕСЕЦИ ПЕЧАЛБАРИТЕ ИСПРАТИЛЕ 83 МИЛИОНИ ЕВРА

Иако со дознаките до дијаспората главно се гасат социјалните пожари, односно парите добиени на овој начин се користат најмногу за набавување на основните животни производи, како што се храна, облека, лекови или за образование, до 20 отсто од средствата може да бидат достапни за заштеди, инвестиции или за отплата на кредитите за малите бизниси. Тоа од своја страна покажува дека дознаките, освен социјална, можат да имаат и значајна развојна компонента

Пишува | Александрија Сшевковска

Печалбарите во првите пет месеци од оваа година во Македонија испратиле 83 милиони евра. Ова се пари од лични трансфери што овде доаѓаат по официјални канали, односно преку банките, па како такви се регистрираат и можат да се претбројат. Овие пресметани дознаки, односно парите што во Македонија ги праќаат иселениците, се во просек околу 4 проценти од вкупниот домашен бруто-производ (БДП) на земјава. Сепак, ова не е конечна сума на влезени пари во земјава од иселениците, односно износот на тие пари е многу поголем, бидејќи големи се износите што влегуваат, а не се бројат, затоа што доаѓаат преку неформални канали, во џебови, по автобуси и преку роднини и пријатели и потоа се разменуваат во менувачници. Ако се пресметаат и овие пари, дознаките во државава дос-

тигнуваат до десет проценти од вкупниот БДП. Инаку, Македонија влегува во групата земји-примачи, односно држави кон кои се насочени дознаките од странство, наспроти на пример, Италија, Германија и некои други земји од каде што се одлеваат парите на имигрантите кои работат таму. И Русија, која е класифицирана како европска, а не азиска држава, е на врвот на земјите-испраќачи во регионот.

■ Со помалку од десет отсто од европската популација, Албанија, Белорусија, Босна и Херцеговина, Косово, Македонија, Молдавија, Црна Гора, Србија и Украина примаат речиси половина (44 отсто) од сите европски одливи - се вели во извештајот „Праќајки пари дома“ на Меѓународниот фонд за земјоделски развој. Во три од овие земји, приливите од дозна-

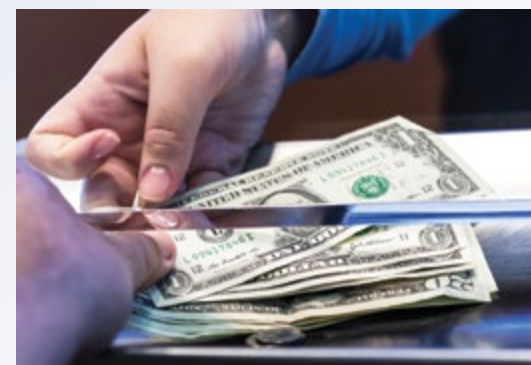
Парите што во Македонија ги праќаат иселениците, се во просек околу 4 проценти од вкупниот домашен бруто-производ (БДП) на земјава

ките од Европа надминуваат десет отсто од домашниот бруто-производ на соодветните земји. Во Молдавија е највисок, таму дознаките изнесуваат дури 22 отсто од БДП, потоа во Косово (17 отсто), и Босна и Херцеговина (десет отсто). За Македонија процената е многу поскупо - само два отсто од БДП, а двојно повеќе (четири отсто од БДП) доколку се земат вкупните дознаки кои во земјата пристигнуваат од целиот свет. Иако со дознаките до дијаспората, не само кај нас, туку и во светот, главно се гасат социјалните пожари, односно парите добиени на овој начин се користат најмногу за набавување на основните животни производи, како што се храна, облека, лекови или за образование, извештајот покажува дека до 20 отсто од средствата може да бидат дос-

тапни за заштеди, инвестиции или да се отплаќаат кредитите за малите бизниси. Тоа од своја страна покажува дека дознаките освен социјална, можат да имаат и значајна развојна компонента.

Инаку, лани во домашниот буџет на семејствата што имаат печалбари надвор од земјава легнале 236 милиони евра. Тоа е официјалната бројка и таа расте од година во година. Во исто време се зголемува и сумата што стапува неофицијално. Во просек, семејствата примаат по 12.000 денари месечно, покажуваат податоците од некои истражувања во земјава. Никој нема дилема дека дознаките се значаен извор на финансии и за државата и за многу македонски семејства. Ги примаат најчесто на месечно ниво и кога ќе има потреба, кога некој роднина или пријател ќе доаѓа во родното огниште. По сто до двесте евра за семејството во Македонија испраќаат

Лани во домашниот буџет на семејствата што имаат печалбари надвор од земјава легнале 236 милиони евра

месечно гастарбајтерите што од земјава заминале на Запад или во прекуокеанските земји. Иселеници има од целата држава, но најмногу од западниот регион.

■ Во Македонија, албанските семејства и семејствата водени од жена добиваат поголеми приливи од дознаки и нивното учество во вкупната потрошувачка е поголемо во споредба со македонските семејства и семејствата водени од маж. Кај сиромашните семејства дознаките учествуваат со 91 процент во вкупната потрошувачка и се значаен извор за намирање на основните потреби - се вели во истражувањето „Миграцијата како социјална заштита: анализа на македонски, албански и српски семејства што примаат дознаки“ изготвено од „Фајнанс тинк“.

Според податоци од Народната банка, секундарниот доход во кој спаѓаат и личните трансфери на семејствата се зголемил од 640 милиони евра во 2003 година до 1,6 милијарда евра во 2014 година, што е зголемување за два и пол пати. Од нив, во 2014 година само личните трансфери изнесуваат 236 милиони евра или три отсто од БДП. Во првите пет месеци од оваа година, пак, личните трансфери изнесуваат 83 милиони евра, што е помалку од минатата година кога за истиот период по оваа основа влегле 107, 7 милиони долари, но сепак дознаките во, главно, се во нагорен тренд. Според динамиката, оваа сума расте во сите години од 2003 наваму, освен

во 2013 година кога има извесно намалување во споредба со претходната. Експертите утврдиле дека кризата многу малку, речиси безначајно влијае на сумата што иселениците ја праќаат дома.

■ Дознаките се споредливи со приливите од странски директни инвестиции, кои се четири отсто од БДП. Но, за разлика од инвестициите, кои се исклучително чувствителни на промените во економијата и регулативите, дознаките се релативно стабилни. И во периодите по големата економска криза, приливите по основа на дознаки останаа релативно стабилни и претставуваа социјална заштита за семејствата што примаат дознаки - се вели во истражувањето на „Фајнанс тинк“.

Самиот социјален аспект на дознаките е една од најсуштинските карактеристики на трансферите. Истражувањата покажале дека испратените пари имаат улога на социјална заштита за семејствата што примаат дознаки. Се тврди дека семејствата што примаат пари од странство имаат за 27 проценти помала веројатност да бидат сиромашни и за шест отсто поголема веројатност да покажат нулта ранливост од индексот составен од седум парични и непарични показатели за ранливост. Повеќе испитувања, меѓу кои и тие на Народната банка, покажаа дека парите што иселениците ги праќаат дома се користат единствено за задоволување на основните потреби на семејствата што ги примаат. Има и такви што ги собираат, па со нив градат куќи или купуваат станови. Ретко кој со тие пари успеал да направи свој бизнис или да се самовработи. Инаку, со процент од околу четири отсто од БДП со дознаки, Македонија е во групата земји каде што тие се значаен дел од вкупниот домашен бруто-производ. ■

ЈА ПОДОБРУВА КРВНАТА СЛИКА, НО И СЕМЕЈНИОТ БУЏЕТ

Цвеклото е растение богато со витамини и со минерали. Отсекогаш се одгледувало на овие простории, но сепак, за добар квалитет и за производство потребна е примена на агротехнички мерки

Пишува | **Александрија Сџевковска**

Тоа е двегодишно растение кое има релативно кратка вегетација. Цвеклото е растение од ладните региони и семето почнува да 'рти на температура од пет Целзиусови степени, додека на температура од десет Целзиусови степени никнува за десет дена. Младите растенија поднесуваат температури од минус три до минус четири степе-

ни. Тоа може да поднесе кратки мразеви од минус два до минус четири степени. Оптималната температура за раст и развој се движи од 15 до 23 степени, а температури под 10 и над 30 степени го забавуваат растот. Цвеклото бара многу светлина и поради тоа не се препорачува да се одгледува меѓу посев. Водата во првите фази на развојот

е потребна, а во подоцнежните фази потребите за вода се умерени. Тоа треба да се наводнува во летниот период од јуни до август, кога посевот има добро развиена лисна маса.

Обработката на почвата е многу важна за да може задебелениот корен на цвеклото добро да се развие оттаму и затоа треба да се направи растресит длабок ораничен слој на почва. Длабочината на орањето за цвеклото треба да биде 30 сантиметри. Основната обработка на почвата се изведува уште наесен, со претходниот посев, и тоа на длабочина од 10 до 20 сантиметри. Пред сеидбата се врши комплексна почвена обработка.

За разлика од другите зеленчукови култури, цвеклото најдобро го искористува фосфорот, поради што се препорачува мешавина од ѓубрива кои го содржат овој елемент. Сењето се изведува директно од семе кое за побрзо никнување се потопува во млака вода со температура 22-23 степени во траење од два дена. Потгоа семето се суши и се сее. Тоа може да се третира со биостимулатори и да се дезинфицира. Цвеклото се сее со меѓуредово растојание од 45 до 50 сантиметри, а во редот од десет до пет сантиметри.

Проредувањето на растенијата се врши машински, но доколку посевот не е густ, тоа може да се направи во подоцните фази од 40. до 50. ден со пробна берба. Меѓуредовата обработка може да се врши по секоја берба, по секое наводнување или појак дожд. Длабочината на обработката треба да биде од три до пет сантиметри.

Бербата може да биде рачна и машинска. Доколку цвеклото се чува, треба да се планира да се остават лисни дршки во должина од два сантиметри. При услови на чување со влажност од 96 до 100 отсто и температура близу нула Целзиусови степени, тоа може да се чува до пет месеци, а во контролирани услови со контролирана вентилација и до осум месеци. ■

Рекоа, не порекоа

**РАДМИЛА
ШЕКЕРИНСКА**

Што се однесува до летувањето на моето семејство, еве предлог до власта: ВЕДНАШ да организираат дебата на

која секој ќе покаже документи каде го поминал одморот, колку тоа чинело и од каде се покриени трошоците. Ајде, јас немам што да кријам.

Програмата на Заев и на Шекеринска за враќање на демократијата предвидува организирање дебати наместо отчет пред граѓаните.

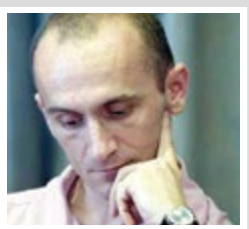

**ЗОРАН
ЗАЕВ**

Како ќе ја градиме државата? Денеска треба да ги ставиме коренјата на тоа што следува по тој 24 април. Затоа, да подадеме

рака на секој од нас. Заедно да се сплотиме и пред сè, државата, пред сè татковината, да ни биде идеја-волка. Сите заедно да се запрашаме што можеме ние да направиме за Македонија.

Човекот кој досега покажа само колкава штета може да им направи на граѓаните, допрва ќе се прашувал што може да направи за Македонија. Еден предлог – врати се во нивата, за доброто на сите.

**ЗЛАТКО
ОРИЃАНСКИ**

Опозицијо!!! Отворете се. Затворени сте ко тајно друштво за хипноза. Отворете ги вашите порти и повикајте ги сите умни и

надарени поединци, приборете ги ко мајка своите деца. Не живејте со стари замрзнати слики. Не барајте среќа и надеж во минатото, во ликови што низ времето не се промениле. Оној што не се менува, тој е досаден и остарен човек, промените се знак за живот во нас.

Вакви повици се упатуваат до опозицијата десет години, но за жал оние што треба да го спроведат тоа сè уште мислат дека можат со хипноза да го натераат народот да гласа за нив.

ПРИКАЗНАТА ЗА СИРОМАШНАТА И ЗА ЛУКСУЗНИОТ ОДМОР

Радмила Шекеринска-Јанковска

Рогена:
10.6.1972 година, Скопје

Образование:
магистерски студии по дипломатија и право на „Флечер“

Хоби:
живеење на висока нога

Интелигентна, со секој одмерен збор, политичарка што ретко прави лапсус во говорењето. За разлика од нејзиниот партиски лидер, таа е жена што знае да каже и внимава како ќе каже. Далеку од тоа дека е добар оратор како нејзиниот стар шеф, исто како што е далеку од лидерските способности на истиот тој шеф (докажа и во шансата што ѝ беше дадена), но, сепак, јазикот не ѝ е побрз од мозокот...

Ама затоа, пак, ако некои други се наоѓаат тука поради лапсус, кажана глупост, навреда на народот,

направена грешка, таа на ова место е по вторпат од сосема поинаква причина – луксузен живот на човек што сака да покаже дека секој друг, освен припадниците на владејачката партија, живеат во беда.

Па така, ако првиот пат, пред некаде една и пол година, се најде овде поради тоа што зема 5.317... во евра... за кирија... за ништо... сега се најде за луксузниот одмор со нејзиното семејство. Бедниот одмор на потпретседателката на СДСМ, Радмила Шекеринска, чини само 18.000 евра... Сума само за сместување. Јахтата е посебна приказна. Ајде, не толку поради тоа што има јахта што го носи името на нејзината ќерка, колку поради тоа што јахтата е само со грчко знаме... Владејачката партија ја праша – кога на нејзината јахта ќе се најде македонското знаме... Одговор, сосема очекувано, сè уште нема.

А Шекеринска не демантираше ништо од тоа што беше објавено. Реално, фотографиите кажаа сè... Потпретседателката на СДСМ бара дебата. Во дебата ќе објаснела сè... Ќе објасни како човек од опозицијата што живее во беда и во сиромаштија може да си дозволи луксузен одмор од 30.000 евра... Ма што е тоа – шест кири за станот што сама на себе си го издава.

Што е сиромаштија во очите на Шекеринска - да живееш во стан од 170 квадратни метри, со скап мебел, да имаш станови за издавање од кои ќе земаш кирија, да имаш вила на планина на име на свекрвата, пратеничка плата и богат сопруг на висока функција... За некој ова е сон, но за дипломи-

РЕЧЕ И:

■ Киријата уредно сум ја пријавила. За киријата што, во согласност со менаџерскиот договор за работа, мојот сопруг ја добива од фирмата за која работи, тој уредно платил данок. Да имаше еден документ, еден потпис и еден незаконски добиен денар во овие осум години, јас осум пати ќе бев во затвор. Такво нешто нема и затоа мора да измислуваат лаги.

■ Институциите што девет години ги раководи ВМРО-ДПМ-НЕ стопати го проверија целиот мој имот. Не најдоа ништо непријавено или незаконско затоа што нема. Што се однесува до летувањето на моето семејство, еве предлог до власта: ВЕДНАШ да организираат дебата на која секој ќе покаже документи каде го поминал одморот, колку чинело тоа и од каде се покриени трошоците. Ајде, јас немам што да кријам.

раниот електротехничар, некогашен асистент за односи со јавност во Фондација отворено општество - Македонија и асистент на Електротехничкиот факултет, ова е сиромаштијата на денешнината. А, и за жалење е. Па ништо не е нејзино – скапиот цип не е нејзин. Планинската кука од 200 квадратни метри со двор од 347 квадратни метри не е нејзина. Тоа е имот на нејзината свекрва. Иако медиумската архива говореше за нешто друго - самата изјавила дека таа и сопругот ја изградиле оваа вила и дека таа за нив е сопствена кука и втор дом. Таа вила е градежна токму во периодот кога

беше потпретседателка на владата, во 2003 година.

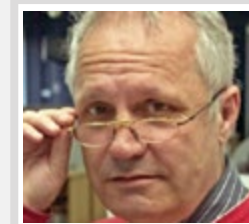
Која е Шекеринска? Во претседателството на Централниот одбор на СДСМ е од 1999 година. Беше лидер на младината четири години, до 1999 година, а потоа една година беше и гласноговорник на партијата. Своевремено беше и во скопското собрание, а за првпат во пратеничка фотелја седна во 1998 година. Беше вицепремиерка за евроинтеграции во периодот од 2002 година до 2006 година. Ќе биде запаметена дека била првата, и засега единствената, премиерка на Македонија. Кратко, ама слатко... ■ (РР)

РЕКОА И:

- На плажа поубаво се пишува програма. **(коментар на „Фејсбук“)**
- Революционери од сите плажи, вратете се. **(коментар на „Фејсбук“)**
- Кога планирате да го тргнете грчкото знаме и да го поставите македонското знаме на својата јахта?
- Дали на луксузниот одмор поведовте и некој од вашите членови, кои ги оставивте на 40 степени да се борат за слобода и за демократија додека вие уживавте на вашата јахта?

Рекоа, не порекоа

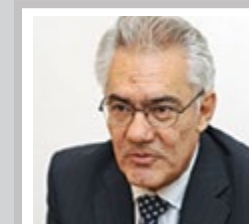
**БРАНКО
ТРИЧКОВСКИ**

СДСМ и партнерите немаат идејна, политичка и кадровска, а за финансиската да не говориме, база, за да го соборат режимот и за да ја контролираат на задоволителен начин ситуацијата ако се случи да го соборат врз основа на бомбашкиот пристап!

Соросидите го тепаат по уши Заев зашто немал поим што треба да направи за да ја урне власта. Кога тие го кажуваат тоа е сосема легитимно и исправно, кога сите други го критикуваат, тогаш е пропаганда на власта.

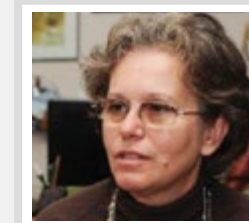
**ЃОРГИ
СПАСОВ**

На опозицијата во оваа битка ѝ се потребни прозорци на слободната мисла во клучните медиуми и тоа на истиот канал на кој се емитува владината пропаганда. Груевски мора да биде принуден на тоа. Тој мора стане свесен дека секогаш кога ќе излезе нешто да каже или да излаже, потоа ќе следува блок уреден од опозицијата и од движењето Граѓаните за Македонија (барем до изборите) кои ќе добијат можност на истиот канал, во истото време да ги соопштат своите оценки,видувања и факти.

Исклучително „интелигентната“ идеја со која опозиционерите планираат да ја вратат слободата во медиумите, предвидува воведување вести уредувани од опозицијата и од Сорос. Каква само светла иднина може да очекува новинарството во Македонија од овие луѓе.

**МИРЈАНА
НАЈЧЕВСКА**

Еве, повторно ќе кажам јасно и гласно: македонскиот народ е составен од глупаци и од цепаници неделкани.

Искомплексираниот борец за човекови права продолжува да бара виновник за сопствените неуспеси меѓу македонскиот народ.

БРИТАНЦИТЕ ВАДАТ СТРАНКИ ПАСОШИ ВО СТРАВ ОД ИЗЛЕЗ ОД ЕУ

Од работни дозволи до здравствена заштита, од пензии до данок, европските граѓани во Велика Британија и Британците во Европа се загрижени да не се најдат во несигурна позиција по референдумот во 2016 година

Илјадници луѓе, континенталните Европејци во Велика Британија, како и државјаните на Велика Британија во странство, се толку вознемирени од потенцијалното влијание на излегувањето на Велика Британија од Европската унија врз нивниот живот што почнуваат да аплицираат за втор пасош, покажуваат истражувањата на „Гардијан“.

Едно истражување на интернет-страницата на „Гардијан“ доби повеќе од 1.200 одговори од европските граѓани, а голем дел од нив биле во процес на промена на националноста или на државјанството, или размислуваат да го направат тоа. Многумина изразија загриженост дека без двојно државјанство, доколку Велика Британија излезе од ЕУ, нивниот живот како граѓани на ЕУ во Велика Британија, или како граѓани на Велика Британија во ЕУ, ќе стане многу проблематичен.

Дури и највнимателната екстраполација од истражувањето би укажала дека многу илјадници Европејци преземаат слична акција.

- Најлоша од сè е несигурноста - вели Стефани Цимс, германска државјанка, која живее во Единбург.

- Сите зборуваат за излегување на Велика Британија од ЕУ во поглед на економски или политички услови; никој не размислува што би можело тоа да значи лично, за толку многу луѓе. Мојот живот сега е тука. Дали ќе ми треба виза за да го посетам моето семејство? Минимален број поени за да можам да работам? Никој не знае - вели Цимс.

Најголемата грижа на европските доселеници во случај на излегување на Велика Британија од ЕУ е крајот на брзото поминување при пасошка контрола; враќање на работните дозволи за вработените; напуштање на реципрочните договори во јавното здравство; построги ограничувања за студирање и за водење бизнис; можни повисоки даноци за странски сопственици на имот и при парични трансфери меѓу земјите-членки; и третманот на странските пензии.

Всушност, практичните последици од излегувањето на Велика Британија за околу 2,4 милиони граѓани на ЕУ во Велика Британија и за речиси два ми-

лиона Британци што се проценува дека живеат на континентот, сè уште не се јасни. Процесот на евентуалното излегување на Велика Британија од ЕУ, при што ќе бидат потребни децении за да се средат законодавството и регулативите, најверојатно ќе потрае со години. Но, се чини дека малкумина се подготвени да остават сè на случајноста.

НАТУРАЛИЗАЦИЈАТА ВО ПОРАСТ

Според владини пресметки, натурализацијата на граѓаните на ЕУ, вклучувајќи ги и тие од земјите во Источна Европа, кои пристапија во Унијата во 2004 година, бележи голем пораст во последниве години, од повеќе од 10.000 во 2009 година на нешто повеќе од 18.000 во 2013 година. Цимс, која дошла во Велика Британија како студентка во 2005 година и има деветгодишна врска со Британец, планира да го додаде своето име кај Британците подоцна оваа година.

- Претходно, се шегував дека ако дојде на власт Партијата за независност на Обединетото Кралство би можела да бидам во неволја... Но, сега навистина не е многу смешно. Ќе полагам

тест за добивање британско државјанство најбрзо што можам, а во септември ќе аплицирам за државјанство - вели таа.

Во споредба со процесот во другите членки на ЕУ, здобивањето британско државјанство е скапа работа. Фабрицио Фацино, 44-годишниот електронски инженер од Сицилија, кој се преселил во Бристол со својата сопруга и со двете деца, кои сега имаат девет и шест години, вели дека веќе го положил тестот за британско државјанство кон крајот на 2010 година и дека ќе може да аплицира за државјанство кон крајот на следната година - процес што ќе го чини него и неговото семејство повеќе од 3.500 фунти.

- Не можам да замислам што, всушност, ќе се случи ако Велика Британија излезе од ЕУ. Ова е само за секој случај. Ги гледам колегите од Индија и од други-

те земји, кои не се членки на ЕУ, низ што сè поминуваат за да ги добијат или обновуваат своите доселенички визи... не би сакал и ние да минуваме низ тоа. Ние сме среќни тука. Ги бројам деновите додека најпосле не инвестирам 4.000 фунти за четири комплетно нови пасоши - вели тој.

Некои сметаат дека немаат голем избор. Барт Шидловски, 28-годишен полски инженер за мултимедија, кој дошол во Британија на студии пред девет години, е загрижен дека без да има барем статус на постојан жител, за што ќе аплицира веднаш штом може в година, тој веќе нема да биде сигурен дека ќе може да продолжи да работи таму.

- Но, проблемот е тоа што не сум ни сигурен дека ќе можам да се вратам многу лесно. Живеам тука многу години и не знам дали ќе можам да најдам работа во Полска со мојата струка, сигурно не и работа што ќе ми го овозможи животниот стандард што го имам тука - вели тој.

Шидловски рече дека разговарал со својата долгогодишна девојка, Британка, за можноста за здобивање државјанство преку брак, но вели дека тоа не е добра причина да се стапи во брак, дека тоа е чекор што би го направиле по сопствена волја.

Шидловски вели дека разбира зошто владата на Велика Британија мисли дека е потребно да се одржи референдум.

- Вие си ги гледате вашите интереси. Не може да ги игнорирате мислењето на луѓето - вели тој.

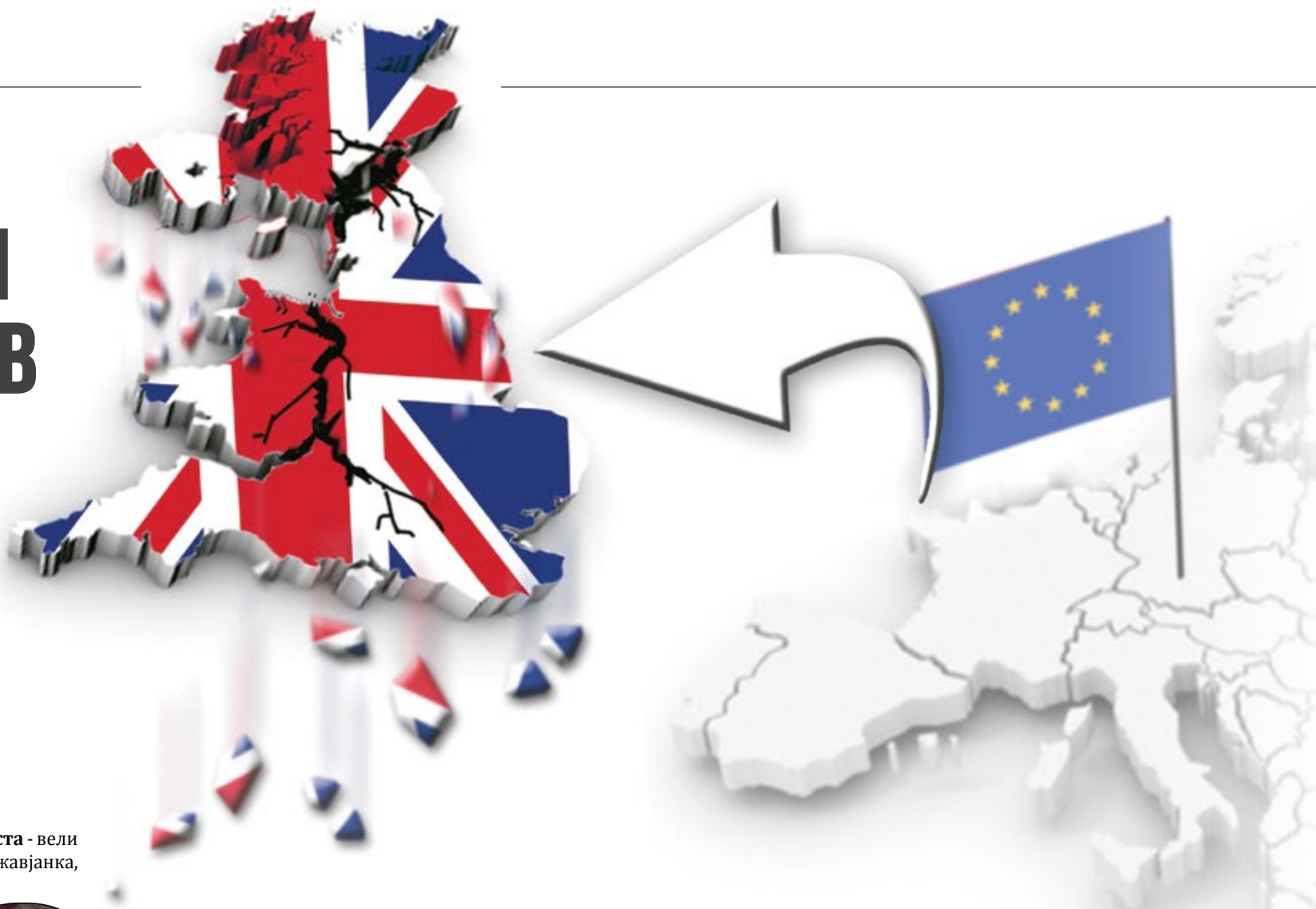
Убедените еврофили, сепак, не се толку сигурни.

- Сето тоа претставува мало отуѓување - вели Викторија Пинонсели, 27-годишна Французинка, кој останала да работи во Лондон по нејзината магистратура и ќе аплицира за постојан престој во Велика Британија. Потоа ќе мора да почека уште една година за да побара двојно државјанство.

- ЕУ не е совршена, но верувам во европскиот проект: Се преселив тука преку Еразмус [Европска програма за размена на студенти] - без документација, без метеж, само со бројче за национално осигурување. Европа се залага за мир, разбирање меѓу народите. Не сум сигурна како би се чувствувала да живеам во земја што го свртела грбот на тоа. Чувствувам малку гнев. Како да сум се качила на погрешен коњ - вели таа.

Не чувствуваат незадоволство само европските доселеници во Велика Британија. Ричард Рид, 35-годишен британски педагог, кој живее тука со својот германски партнер, вели дека го деprimираат недостигот од отвореност и од вистинска британска дебатата за ЕУ.

Британските државјани на континентот не се помалку загрижени. Во Франција, Венди Џоинт, пензионирана државна службеничка, вели дека нејзиното членство во француските здравствени услуги, како и примањето британска пензија зависат од договорите на ЕУ.

- Ако Велика Британија излезе од ЕУ, ќе мора да преговара за реципрочни договори со Франција и со другите земји од ЕУ во однос на здравствено осигурување за граѓаните на Велика Британија ... Тоа е несигурност - вели таа.

Во Германија, Ребека Сим, уредничка, вели дека останувањето таму по излезот на Британија од ЕУ, може да стане прилично компликувано.

- Од таа причина, но и за да можам да гласам тука, аплицирав за германско државјанство. Мојот сопруг, кој е, исто така, Британец, ќе го направи истото в година, мора да престојувате тука најмалку осум години за да може да аплицирате - вели таа.

Неколку британски испитаници рекоа дека благодарение на потеклото на баба или на дедо, тие го почнале процесот на аплицирање за ирски пасош. И речиси сите што живееле надвор од Велика Британија повеќе од 15 години се малку бесни што не им е дозволено да гласаат на референдумот што би можел да има директно и, можеби, длабоко влијание врз нивниот живот.

Во Шпанија, Џорџина Хоџсон ја сумирал личната загриженост на многу доселеници.

- Целиот мој живот го поминав во Шпанија, бидејќи се преселив тука кога имав 18 години. Си имам кариера, дом и партнер со кого сакам да останам. Уживам во можноста да патувам низ Европа без визи. Ќе биде катастрофално ако Велика Британија ја напушти ЕУ - вели таа.

Џози Силва, млада британска учителка што ќе ѝ се врати на својата работа во училиште во Германија в година, по завршувањето на дополнителните квалификации во Велика Британија, ги изрази чувствата на многумина кога рече дека нема да размисли двапати за да побара двојно државјанство.

- Сакам да бидам дел од глобалната заедница и од отворената визија на ЕУ. Не мислам дека тоа е совршен пример за демократија или за економска стабилност, но принципите што ги претставува за обичниот човек се многу важни. Ако Велика Британија ја напушти ЕУ, се плашам дека тоа, конечно, ќе ја турне земјата во пропаст и во изолација - вели таа.

ШТО РЕКОА...

Тине Јухлерт е Данка, која 20 години живее во Велика Британија, но дури сега аплицира за британско државјанство.

- За сите намери и цели, јас сум британски граѓанин. Плаќам даноци, имам хипотека. Ова е мојот дом. Но алармот почна да звони со одлуката на Партијата за независност на Обединетото Кралство. А вистински шок беше кога на еден многу близок пријател од Канада, едноставно, му беше кажано да си ги собере парталите откако ќе заврши со докторските студии - вели таа.

Затоа Јухлерт аплицира за британски пасош.

- Не ми е сеедно, да бидам искрена. Да ги плаќате сите тие пари само за да се приклучите на клубот на кој веќе сте член и веќе уживате во сите негови придобивки. Мислев дека сум ги направила сите работи што требаше да се направи, но не е така - додава таа.

- Но, би можело да се покаже дека алтернативата е вистинска непријатност... визи, дозволи, здравство кога ќе сакаме со сопругот да ја посетиме фамилијата. Не дека ЕУ е совршена: постојат многу работи што може да се сменат. Но, сепак, верувам дека сме посилни заедно. Така што, загрижена сум за референдумот - вели таа.

Самуел Шварцкопф, невролог на Универзитетскиот колеџ во Лондон, често помислувал да аплицира за британско државјанство бидејќи тој првпат дошол во земјата во 1999 година, но, одложувал бидејќи до неодамна Германија не дозволуваше двојно државјанство.

- Сега дозволува за земјите што се членки на ЕУ. Значи, ќе треба да го направам тоа пред одржувањето на референдумот. Но, моментно сум само збунет. Никој не знае што ќе се промени - вели тој.

Шварцкопф рече дека лично не бил премногу загрижен:

- Оженет сум, по пет години во брак се добива дозвола за постојан престој... Не можам да замислам дека би ме избркале. Но, професионално, тоа е друга приказна. Мојата работа е финансирана од дарежлив грант на ЕУ, што ќе морам да го обновам кога заврши по три години. Што ќе се случи тогаш?

Покрај мојата истражувачка програма и многу други ќе страдаат. Британското финансирање за истражувања бележи застој; Поддршката на ЕУ е сè уште силна. И народот ... Размената на луѓе сега е толку лесна. Имам одлични студенти, постдокторанди, истражувачки асистенти од сите европски земји, но само затоа што се членки на ЕУ - вели тој.

- Државјанството ќе ме направи да се чувствувам поинтегриран. Ќе го засили чувството на припадност. Но ... не знам. Ако Велика Британија навистина излезе од ЕУ, тоа би можело да ја промени и мојата иднина. Всушност, би можел само да отидам на некое друго место. ■

Извор: „Гардијан“
Превод: Ана Цветаноска

НА ПЛОШНИК ОДБЕЛЕЖАН ПРАЗНИКОТ НА Св. КЛИМЕНТ, ОСНОВАЧ НА ПРВИОТ СЛОВЕНСКИ УНИВЕРЗИТЕТ

СВЕТИ КЛИМЕНТ И ДЕНЕСКА ГО ЗАШТИТУВА ОХРИД

По реизградбата на Светиклиментовата црква „Св Пантелејмон“ конечно моштите на светителот и заштитникот на градот се вратени на Плошник. Во новоизградената црква и околу неа има стаклени подови за да се гледаат остатоците од стариот храм. Сочуваните фрески, во долните зони од внатрешноста се специјално претставени, зашто храмот е споменик на културата

Пишува | Невена Појовска

Св. Климент е заштитникот на градот Охрид. Уште при првата посета на овој град, кога во самиот центар на плоштадот ќе го забележите споменикот на св. Климент, кој во раката го држи моделот на градот Охрид, сфаќате дека граѓаните со пиетет го прославуваат ликот и делото на Климент.

■ Уште кога за првпат го посетив градот, имав чувство дека ме огрева чудесен зрак

на необјаслива светлина која не доаѓа од сонцето, ниту од Охридското Езеро. Таа светлина зрачи од духот на светецот-заштитник на градот, основачот на Охридската архиепископија и нејзин прв епископ, просветител и втемелувач на старословенскиот јазик како трет службен јазик на православната црква, свети Климент Охридски - ни рече една посетителка на храмот на Плошник.

Св. Климент го чувствувате кога чекорите по тесните, камени улички во стариот град, кога на лицето го чувствувате „стрмецот“, кога влегувате во охридска кука варосана во бело, кога ги допирате сидовите од охридските древни цркви, во кои соочени со ликовите од фреските и иконите, се соочувате со вечноста. Св.Климент го чувствувате секаде.

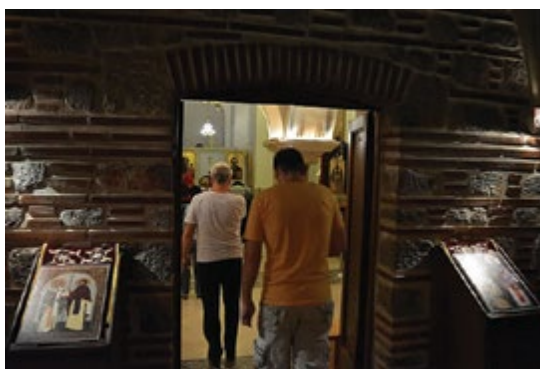

Легендата вели дека кога св. Климент стигнал во Охрид, не само што почнал да ги подучува неговите жители на глаголското писмо, туку, гледајќи дека луѓето живеат во колиби покриени со слама почнал да ги подучува и како да градат убави куќи од камен.

Прво ја сосидал својата црква, а потоа сите почнале да сидаат убави камени куќи. Ги учел да садат и да калемат овошки, ги лекувал со тревки и со разни растенија, ги подучувал како да избегнат опсади на освојувачки војски.

Климент бил еден од најдобрите ученици на св. Кирил и Методиј, кој учествувал во нивната Моравска мисија. По смртта на своите учители, тој и неговите соученици биле протерани од Моравија и Панонија и се упатиле во областа Кутмичевица, во околината на Охрид.

Климент околу себе собрал 3.500 ученици и затоа се смета за основоположник на Првиот словенски универзитет. Седум години преведувал евангелија, ги поставил основите на црковнословенскиот јазик, ја создал првата црковна библиотека на Балканот, бил музички педагог и композитор на духовни творби. Течно зборувал и пишувал латински, хеленски, хебрејски, хазарски, а го познавал и арапскиот јазик.

Климент бил еден од најдобрите ученици на св. Кирил и Методиј, кој учествувал во нивната Моравска мисија

Над градот Охрид, на брегот на Охридското Езеро го изградил манастирот „Св. Пантелејмон“, а погребан е во гробот кој самиот си го подготвил, од десната страна на предолтарниот простор, во неговата црква на Плаошник.

Во времето на Османлиите неговата црква била претворена во џамија, а моштите тогаш му биле пренесени во црквата наречена „Мал Свети Климент“. Црквата позната како „Мал Свети Климент“ се наоѓа меѓу куќите, во срцето на стариот

дел на градот Охрид, на улицата „Методи Патчев“, веднаш над познатата Куќа на Робевци.

Оваа црква ѝ припаѓа на малите еднокорабни охридски цркви од 14. век. Фреско-ликарството на непознатиот локален зограф е едно од подобрите остварувања во Охрид. Треба да се спомене дека во 14 век, кога манастирот „Свети Пантелејмон“ е претворен во џамија, моштите на св. Климент се пренесени токму во оваа црква - ни раскажаа кога ја посетивме оваа црквичка.

Овде дознаваме дека подоцна моштите на св. Климент биле пренесени во црквата „Богородица Перивлепта“, која народот спонтано ја нарекува „Св. Климент“. По реизградбата на Светиклиментовата црква „Св. Пантелејмон“ во 2002 година, конечно моштите на светителот и заштитникот на градот се вратени на Плаошник.

Црквата „Свети Климент и Пантелејмон“ претставува реплика на постарата црква

„Свети Пантелејмон“ која ја изградил Климент во 863. година на истото место. Црквата „Свети Пантелејмон“ била неколкупати обновувана сè до 15. век, кога конечно била урната од Османлиите и на нејзините темели била изградена џамија позната како Имарет-џамија.

Народното предание дека на ова место постои Климентова црква и неговата гробница беше потврдено по првите археолошки ископувања во 1943 година, кога проф. Димче Коцо ги откри темелите на Климентовата црква и во исто време и гробницата на Св.Климент Охридски - ни раскажаа на Плаошник.

Проектот за изградбата на црквата е дело на Тања Паскали Бунташеска, директор на Завод и Музеј - Охрид и во неговата изработка учествувале околу двесте стручни лица и градители. Камен-темелникот на возобновената црква беше поставен во 2000 година, а обновувањето е извршено по претпоставен изглед, врз темелите на старата црква, и како пример биле земени црквите од Охрид и од неговата околина.

Кога ќе влезете во црквата вниманието ќе ви го привлече Светиклиментовиот гроб, кој во новиот храм е на старата гробна конструкција, целиот под стакло, а над него има саркофаг од мермер во кој се наоѓа ковчезето со моштите на свети Климент. На јужната страна на гробот се поставени икони на свети Климент и на свети Пантелејмон. Од другата страна се наоѓа дрвена скулптура на свети Климент од 13. век пронајдена во црквата „Бо-

городица Перивлепта“. Во новоизградената црква и околу неа има стаклени подови за да се гледаат остатоците од стариот храм.

Сочуваните фрески се специјално претставени во долните зони од внатрешноста, зашто храмот е споменик на културата. Од оригиналите, сочувани се основите на столбовите и ед на костурница во централниот дел од храмот. На овие места е поставено дебело стакло, за да може посетителите да ја согледаат целата конструкција на црквата.

Со лим се одвоени и старите делови од сочуваната архитектура - во долните зони, веднаш над темелите. На надворешниот, северен дел, оставени се белези од Султан-Мехмедовата (Имарет) џамија, за да останат и белези и од османлискиот период.

Камбаната тежи три тона и е изработена во ливница во Ве-

Светлината што во Охрид ја донел Климент и денес како ореол зрачи над градот и неговите луѓе

рона. На својот има излеано детали со религиозни теми од Стариот и од Новиот завет како и податоци и ликови на ктиторите.

Охрид, со заслуга на Климент, добива значење на словенски центар. Светлината што во Охрид ја донел Климент и денес како ореол зрачи над градот и неговите луѓе. Тоа е онаа чудна, необјаслива светлина што зрачи од секое камче во Охрид. Затоа од Охрид понесете си едно камче за да не ја заборавите Светлината. ■

ГАБИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ НА НОКТИТЕ СЕ ЛЕКУВААТ, НО ТОА МОЖЕ ДА ТРАЕ МНОГУ ДОЛГО

Кај ноктите на нозете ова лекување може да трае и до една година. Ноктите растат многу бавно. Ноктите на палците на нозете растат еден милиметар месечно кога се здрави, а кога се болни може воопшто да не растат. Третманот трае додека не израсне здрав нокт, вели д-р Пешевска

Пишува | Александра М. Бундалевска
Фото | Александар Ивановски

Габичните инфекции на ноктите на нозете и на рацете не се естетски, туку здравствен проблем. Промените на ноктите може да бидат предизвикани од бактериски, габични инфекции или, пак, да бидат одраз на некое друго заболување, како што се кардиоваскуларните, бубрежни заболувања или, пак, заболувања на црниот дроб, вели во интервју за „Република“ д-р Марина Пешевска.

■ **Кои се најчестите проблеми со ноктите со кои се среќавате во секојдневната практика?**

ПЕШЕВСКА: Иако на ноктите не им се придава големо значење бидејќи луѓето проблемите повеќе ги сметаат за естетски, отколку за здравствени, во лето има повеќе пациенти. Но, луѓето стануваат посвесни дека станува збор за здравствен проблем и консултираат лекар. Промените на ноктите на нозете може да бидат

предизвикани од бактериски, габични инфекции или, пак, да бидат одраз на некое друго заболување, како што се кардиоваскуларните, бубрежни заболувања или, пак, заболувања на црниот дроб. Сепак, можеби 50 отсто од сите заболувања на ноктите на нозете отпаѓаат на габичните инфекции.

■ **Габичната инфекција на ноктите е најчеста, ќе може ли да ги објасните причините зошто се појавува?**

ПЕШЕВСКА: Причините може да бидат најразлични видови габи. Најголема група се дерматофити. Тоа се микроорганизми што живеат во површинскиот, рожниот слој на ноктите и се хранат со кератинот, кој, всушност, е структурен протеин на ноктите. Така ги уништуваат ноктите. На второ место се недерматофитите, потоа се квасниците, како што е познатата кандида. За овие микроорганизми прекумерно да се размножат и да предизвикаат болест на ноктот, потребно се некои други фактори на ризик како што се постојано механичко оштетување на ноктите при работа, работа со вода. Кога станува збор за ноктите на нозете, проблем се тесните обувки, зголемено потење и слично. Постојат луѓе што се предиспонирани полесно да добиваат габични инфекции. Тоа се луѓе што имаат намален имунитет и кај нив полесно се накалемуваат габични инфекции, како и луѓето што имаат други болести како што се дијабетичарите. Кај нив има нарушена периферна циркулација – ноктите послабо се хранат и на такви нокти полесно се накалемуваат габични инфекции.

■ **Дали оваа инфекција е почеста кај некои луѓе што се занимаваат со одредена професија?**

ПЕШЕВСКА: Кај спортистите има зголеменото потење, долго време се во исти обувки, а ист е случајот и кај професионалните војници. Тие голем дел од денот го минуваат во чизми и кај нив го има тој фактор на зголемено потење, топла и влажна средина. Во оваа група се и луѓе што постојано работат со вода, бармени на пример, лица што работат во кујна.

■ **Како се пренесува габичната инфекција? Кои се, условно кажано, опасните места каде што може да ја добиеме оваа инфекција?**

ПЕШЕВСКА: Бидејќи станува збор за инфективно заболување, може да се пренесе преку заедничко користење прибор за сечење нокти, крпи и други предмети за лична употреба. Условно кажано, опасни места може да бидат јавните базени, просторот околу нив, заеднички туш-кабини. Но, сепак, за да настане болест, покрај ова треба да постои некој фактор на ризик, односно да се создаде средина во која се размножуваат габите, односно таа средина е топла и влажна.

■ **Кои се знаците по кои може да препознаеме дали има габична инфекција на ноктите? Како се манифестира?**

ПЕШЕВСКА: Ноктите прво ја менуваат бојата. Од розови и просирни, стануваат млечнобели, заматени, жолтеникави. Ако се помешаат со габична инфекција, може да станат и зеленикави и кафени. Може да се смени и структурата на ноктот. Од тенок станува здебелен, крут, се рони, има многу непријатна миризба, може да се дели во слоеви. Како што напредува болеста, така се менува и ноктот. Затоа е многу важно кога ќе се забележат првите промени на ноктот да се појде на лекар и да се почне навреме лекувањето. Таков нокт многу полесно се лекува, отколку тие што се во понапредните фази.

■ **Кои се современите методи за третман на габичната инфекција на ноктите? Кои се предностите на овие методи во однос на конвенционалните?**

ПЕШЕВСКА: Ако до неодамна за третман на габични инфекции се користеа исклучително орални, односно системски антимикотици, кои знаат да дадат многу негативни ефекти по целиот организам, а најмногу по црниот дроб, во поново време сè повеќе се преминува кон локален третман на овие инфекции. Самиот третман зависи од состојбата во која се наоѓа ноктот. Ако е почетна фаза, веднаш се преминува на терапија со локални

производи, кои се нанесуваат на ноктот. Ако ноктот е здебелен, се прави претходна подготовка на ноктот, односно се прави хемиска, механичка абразија на тој дел што е здебелен и го отстрануваме. Потоа тој нокт полесно се третира. Најнов пристап е ласерскиот третман на ноктот.

■ **Го споменавте и ласерскиот третман за ноктот. На кој начин дејствува? Дали пристапот е хируршки?**

ПЕШЕВСКА: Тоа е сосема безбеден, нехируршки пристап. Механизмот на дејство на новите ласери, кои се блиску до инфрацрвениот спектар, се темели на чувствителноста на габите на топлинска енергија. Наједноставно кажано, овие ласери ја загреваат плочата на ноктот до степен да се уништат габите, а притоа зракот на ласерот е пулсен, место континуиран, како што беше до пред некое време, при што се овозможува во исто време загревање на плочата на ноктот и ладење и колатералното оштетување на околното ткиво е минимално.

■ **Се лекува ли еднаш засекогаш оваа габична инфекција? Какви превентивни мерки треба да се преземат за да се спречи повторна појава на инфекцијата?**

ПЕШЕВСКА: Да, се лекува, но многу често се лекува многу долго, посебно ако станува збор за инфекција во напреден стадиум. Кај ноктите на нозете ова лекување може да трае и до една година. Ноктите растат многу бавно. Ноктите на палците на нозете растат еден милиметар месечно кога се здрави, а кога се болни може воопшто да не растат. Третманот трае додека не израсне здрав нокт. Многу често има рецидиви и затоа е многу важна превенцијата и по излекувањето. Важно е да се избегнува, колку што е возможно, трауми на ноктите, да се носат удобни обувки, обувки изработени од природни материјали, кои ќе ѝ овозможат на ногата да се вентилира, да се избегнуваат чорапи од синтетика, да се носат памучни чорапи што апсорбираат влага, ако има зголемено потење да се користи талк, да се менуваат редовно чорапи. ■

(1941-1942)

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ГРЧКИТЕ ПРЕГОВОРИ ЗА СОЗДАВАЊЕ БАЛКАНСКА УНИЈА

Во своите политички планови за повоено уредување, владата на Велика Британија настојувала уште во текот на Втората светска војна да го обезбеди своето влијание во Европа, а посебно во Југоисточна Европа. Поаѓајќи од ваквата стратегија, британскиот политички врв почнал да го поттикнува и спроведува реализирањето посебни видови интересни сфери преку создавање федерации, конфедерации и унији меѓу земјите од Источна и од Југоисточна Европа

Пишува | м-р Александар Манојловски

Покрај антисоветскиот карактер, ваквите облици на регионално групирање во текот на војната, требало да ја обезбедат и зацврстат британската доминација и контрола во Европа, односно на Балканот по завршувањето на војната. Во **Балканската унија**, Велика Британија видела одбрана на своите геополитички, воено-стратегиски и економски интереси во заднината на Источното Средоземје, Блискиот Исток и Дарданелите. За реализирање на оваа идеја, британското Министерство за надворешни работи формирало **специјална експертска група на чело со Роберт Вилијам (Robert William) и со Фредерик Бајт (Sir Frederick White)**, делегати во Комората на општините.

Веднаш по пристигнувањето во Лондон, по поразот на Југославија во Априлската војна во 1941 година, југословенската влада настојувала колку што е можно повеќе да го зацврсти своето пријателство со Велика Британија, поради што сама по себе се наметнала и потребата за нивни почести контакти и поблиска соработка. Во придружбата на министерот за надворешни работи Момчило Нинчиќ, претседателот на југословенската влада Душан Симовиќ на 26 јуни 1941 година, го посетил претседателот на владата на Велика Британија Винстон Черчил, во неговата службена резиденција. Следниот ден, на 27 јуни Симовиќ го посетил и бри-

танскиот министер за надворешни работи Антони Идн. Целта на овие посети била на владата на Велика Британија да ѝ се искаже верност на југословенската емиграција и нејзина благодарност за помошта што британската влада им ја укажала на кралот и југословенската влада за време на преминувањето во емиграција.

Делегација на британската влада, во која покрај В. Черчил, биле и министерот за надворешни работи Идн, и министерот за колонии Емери (Amery), на 2 јули ја возвратила посетата на југословенската емигрантска влада. Оваа посета не била само од куртоазен карактер. Двете делегации воделе разговори за надворешно-политичките проблеми и за можностите за формирање југословенски вооружени сили во емиграција. За време на овие разговори, британската делегација на владата на Симовиќ ѝ го претставила значењето за создавање југословенско-грчка федерација и ѝ предложила да преземе иницијатива за формирање Балканска унија.

Предлогот на Винстон Черчил југословенската влада да преземе ваква иницијатива бил даден во време кога во Велика Британија сè уште не биле пристигнати грчкиот крал Георги Втори и грчката влада, раководена од Емануел Цудерос. Тие на британска територија пристигнале на 27 септември 1941 година. Исто така, во Лондон не биле пристигнати сите југословенски министри за кои било решено да

престојуваат и да дејствуваат во оваа земја.

Во почетокот на октомври, југословенските и грчките дипломати во своите меѓусебни контакти сè повеќе го употребувале зборот унија. Во извештајот што на 16 октомври 1941 година го испратил до Антони Идн, Рендел (Rendel, George William), амбасадор на Велика Британија при Кралството Југославија во емиграција, го информирал својот претпоставен за средбата што ја имал на 15 октомври со М. Нинчиќ. Нинчиќ, во разговорот го запознал Рендел дека, претходниот ден воспоставил контакт со грчкиот премиер Емануел Цудерос, при што му ги изнел југословенските предлози за евентуална унија меѓу Југославија и Грција. Нинчиќ во разговорот со Рендел заговарал поцврста заедница со Грција, која би имала единствен царински и монетарен систем, армија, надворешна политика, и која по завршувањето на војната би послужила како јадро за создавање поширока балканска асоцијација на држави.

Запознат мошне добро со нетрпеливоста што владеела во редовите на југословенската влада, Рендел му укажал на својот соговорник дека, неопходен предуслов за каква било асоцијација со Грците или со која било друга балканска држава, Југословените меѓу себе да ги решат своите разлики и да воспостават подобра соработка меѓу Србите и Хрватите. Тоа го поттикнуло Нинчиќ, нешто подоцна да го извести Рендел дека се консултирал со хрватските и словенечките членови на владата Крњевиќ и Крек, и дека тие ја дале својата согласност да се стапи во преговори со Грција.

Првиот нацрт-план за идната Балканска федерација бил подготвен од југословенската влада и доставен на разгледување на грчката влада,

најверојатно во втората половина на октомври 1941 година.

Југословенскиот проект ги предвидувал следниве органи на унијата, кои би се состанувале повремено: политички, воен, економски и финансиски, како и едно постојано биро, кое би содржело три секции, политичка, економска и финансиска и воена. Со нацрт-предлогот, исто така, било предвидено делегациите на државите-членки да се состануваат редовно еднаш или повеќе пати годишно, и да решаваат за сите прашања од заеднички интерес, кои ќе им бидат поднесени од компетентните органи на унијата.

И со грчкиот нацрт-предлог се предвидувале истите органи на унијата, како и со југословенскиот. Според грчкиот предлог, претседателите на Советот на државите-членки на унијата требало да се состануваат кога условите ќе побараат да се дискутира за прашања од општ карактер што се од интерес за унијата.

Овој договор, според грчкиот предлог „е еден прелиминарен текст, кој ги воспоставува генералните основи на органите на Балканската унија“. Било предвидено деталните модалитети и дефинитивниот текст да бидат изработени од една заедничка комисија, назначена од страна на двете влади

во пожелно време. Договорните страни декларирале дека тие со задоволство ќе го планираат идното учество во овој договор на други балкански држави, водени од страна на слободни и легално конституирани влади.

Грчкиот предлог предвидувал договорот да биде потпишан од претседателите на Советот и министрите за надворешни работи на договорните страни.

Британскиот заменик-секретар за надворешни работи, Орме Сарџент (Ser Orme Sardzent), на 17 ноември

1941 година, го информирал Нинчиќ дека југословенскиот проект за Балканската унија, проучен од сите негови аспекти од страна на британските стручњаци, бил прифатен од грчката влада. ■

ПРОДОЛЖУВА...

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

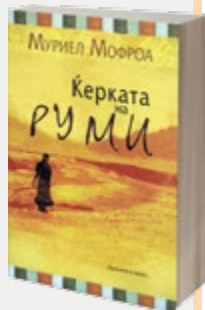

1

Архангелск
Роберт
Харис

2

**Ќерката на
Руми**
Муриел
Мофроя

3

**Небезбедни
куки**
Линвуд
Баркли

4

Токио
Мо
Хајдер

5

**Ниту еден ден
без тебе**
Цесика
Брокмун

ПРОЕКТОТ „МУЗИКА УНИВЕРЗАЛИС“ ПРЕД АМЕРИКАНСКАТА ПУБЛИКА

Емин Џијан и Дерик Меј настапија со Детроитскиот симфониски оркестар

Емин Џијан и пионерот на детроитската техно-сцена, Дерик Меј, настапија на големиот летен музички фестивал под отворено небо во паркот „Чен“ во Детроит, САД. Нашиот врвен музичар и диригент, Емин Џијан, кој направи аранжмани на музиката на Меј, диригираше со Детроитскиот симфониски оркестар

Од Балканов, речиси никој досега немал шанса да настапи со овој симфониски оркестар, кој е еден од најстарите во САД. Ова е четврта по ред соработка на „Излет мјузик“, Дерик Меј и Емин Џијан. Првиот настап се случи во Античкиот театар во Охрид заедно со Македонската филхармонија, каде Меј ја презентираше својата електронска музика низ класичен манир, според музичките аранжмани на Џијан. Потоа оваа тројка настапи со Фламандскиот симфониски оркестар во црквата „Света Ана“ во Гент, Белгија, а неодамна и во Париз во прекрасниот парк „Венсенска шума“ во рамки на големиот музички фестивал „Ведр фестивал“, каде Меј настапи со симфониска формација од 40 музичари под диригентство на Џијан.

И овој концерт во Детроит беше спој од електронска и класична музика, фантастични светлосни ефекти, видеоподдршка и аудиоподдршка.

■ Концертот во Париз помина фантастично. Публиката буквално урлаше по завршетокот на секоја композиција. Навистина убаво чувство и потврда дека ова што го правиме е добро, бидејќи за мене секогаш публиката е таа што одлучува. Се надевам дека и настапот на овој реномиран

музички фестивал во Детроит ќе биде уште едно незаборавно искуство. Фестивалот годинава прославува јубилејни 30 години од своето постоење и во него ќе учествува и културната пејачка Арета Френклин - вели Џијан пред заминувањето во САД.

Целиот проект започна мината година под наслов „Музика универзалис“ кога Меј настапи заедно со Македонската филхармонија во Античкиот театар во Охрид. И тогаш организаторите ветија дека тоа ќе биде почеток на еден циклус од настани, кои ќе дадат нова вредност, не само во нашиот културен живот, туку и на светската сцена.

Дерик Меј е еден од пионерите на техно-сцената во Детроит, а критиката го нарекува Мајлс Дејвис во светот на техно-музиката поради неговиот оригинален, комплексен и меланхоличен стил. Од ладните и безживотни машини, Меј создава топлина, продуктивеност и фантастична инспирација. Неговите настапи се познати по тоа што тој има ретка моќ публиката да ја доведе до лудило. Овој негов најнов проект со симфонискиот оркестар ја соедини артифициелната музика со благородниот звук на класичните инструменти. ■ (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

Светлана Христова-Јоциќ (1941-2012)

ДА СЕ ОСЛОБОДАМ

Зошто не ми дозволувате анималност,
зошто не: воен инстинкт, освојување;
зошто да не ја обожувам страста?
Дозволете ми ги осветите, лукавствата
лутините, сладострастијата!
Зошто не ми доверувате
сознанија и мудрост,
зошто не ми давате моќ да поставам цели!
Целта да биде точката - вон Умопретставата,
Целта е кај зборот што е над секој звук!

Зошто се плашите да не го засакам злото?
Да не ги љубам демонските обреди.
Со надумни средства умот се шири!
Зошто да не создавам мит, „чудесна
невистина“ - мит за новиот век?
Зошто не, средба со ирационални зборови?

Зошто предупредувањето: ако ти се јави
Нешто натприродно, отвори очи и извикај:
„Не сакам да го видам!
Не сум достоин да видам,
ако ова видение е од Бога“.
Зошто одвраќање од демонското
заведување?
Дозволете му на се што се влива во мене,
што нурнува во телово.
Дозволете му на ликот на зборот
сам да се образува!

Дајте ми упорност да не се плашам од
опасности.
И од скок мртвечки.
Во непознатото и во неочекуваното
да не заставам на половина пат.
И да не паднам во малодушност,
срцба и очајание!

Напор, вртлог и бесмисла, дајте ми -
да летам и да не паднам,
како тешка птица да летам право,
како гавран не кривејќи се, не виткајќи се ...

Дајте ми волја, уживање, властољубие,
себичност
Љубов дајте ми!
Преумножете се што ќе ме истроши.
И - да се ослободам!

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

Мозаик „Македонија – светла земја“ од Глигор Чемерски

Мозаиците „Македонија - светла земја“ и „Македонија - земјата памети“ се дело на реномираниот македонски уметник Глигор Чемерски. Тие се симбол на македонската историја и култура.

Чемерски е роден во Кавадарци (1940). Се образовал во Скопје, Белград и во Париз. Често престојувал, работи и изложува во Париз. Освен во палатата на претседателот, неговите монументални дела се наоѓаат и во централата на Стопанска банка. ■

ТОП 5 НАЈГЛЕДАНИ ФИЛМА во САД викендов

1	ДИРЕКТНО ОД КОМПТОН STRAIGHT OUTTA COMPTON	Заработка: 60.200.000 \$ Жанр: драма Режија: Ф.Гери Греј Актери: О'Ши Џексон Јуниор, Кори Хокинс, Џејсон Мичел
2	НЕВОЗМОЖНА МИСИЈА: ОДМЕТНИЦИ MISSION IMPOSSIBLE – ROUGE NATION	Заработка: 17.200.000 \$ Жанр: акција Режија: Кристофер Мекори Актери: Том Круз, Ребека Фергусон, Џереми Ринер
3	ШИФРА ВУЧЕ THE MAN FROM U.N.C.L.E	Заработка: 13.400.000 \$ Жанр: акција Режија: Гај Ричи Актери: Хенри Кавил, Арми Хаммер, Алиша Викандер
4	ФАНТАСТИЧНА ЧЕТВОРКА FANTASTIC FOUR	Заработка: 8.200.000 \$ Жанр: акција Режија: Џош Транк Актери: Мајл Тилер, Кејт Мара, Мајкл Б. Џорданан
5	ПОДАРОКОТ THE GIFT	Заработка: 6.500.000 \$ Жанр: трилер Режија: Џоел Едгертон Актери: Џејсон Бејтман, Џоел Едгертон, Ребека Хол

ЖАЛАМ ШТО ВО МЛАДОСТА НЕ ГО ОДИГРАВ РИЧАРД ТРЕТИ

Младите да имаат снага како мене и да љубат како мене. Да гледаат да направат квалитет, а потоа да гледаат да направат пари. А тие прво пари бараат, а потоа квалитет. А квалитетот никаков. Никогаш да не се воздржуваат. Без старец нема искуство. Значи, ако не заиграат заедно стари и млади театарот во Македонија нема иднина, вели Мите Грозданов

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фото | **Горѓи Личовски**

Неодамна заврши снимањето на краткотражниот филм „Борба за смрт“, кој се снимаше во мариовското село Кален, според сценарио и во режија на Елеонора Венинова. Во главните улоги се Мите Грозданов и Илија Струмениковски, кои толкуваат ликови на двајца старци, кои се расправаат за последното гробно место во едно запустено македонско село. „Борба за смрт“ е парадоксална драма, која ги открива дилемите за тоа што ќе се случи ако на човек, кој животот го свел на исчекување на смртта, одеднаш некој му го уништи планот за умирачка. Филмот се реализира во продукција на „ДНФ филмс“, продуцент е Гоце Кралевски, а директор на фотографија е Димо Попов. „Борба за смрт“ го финансира Агенцијата за филм на Република Македонија, а е поддржан и од телевизија „Канал 5“.

Со еден од бардовите на македонското глумиште Мите Грозданов (71) се договоривме да поразговараме откако заврши снимањето на „Борба за смрт“, чијашто премиера се очекува наесен. Иако е во пензија веќе седум години, тој е неуморен. Работи, снима, глуми, режира, подготвува кандидати за приемен испит на Факултетот за драмски уметности. Тој е подвижна енциклопедија, има толку многу да раскаже, пред сè благодарение на професионалниот багаж што го носи со себе, но, секако, и животното искуство. Не можат да се набројат сите негови главни роли во филмови, телевизиски серии, театарски претстави... Тој е еден од ретките актери што може да се пофали дека глумел со холивудската ѕвезда Ричард Бартон во „Сутјеска“. Секогаш е подготвен за чамче музет и со младо и со старо, и со познати и со помалку познати ликови од неговото секојдневие. Автор е на три книги поезија и на четири други книги.

■ **Каков е ликот што го толкувате во „Борба за смрт“?**

ГРОЗДАНОВ: На Милојко, ликот што го толкувам во „Борба за смрт“, на сон му се јавила починатата жена за да му каже да се подготвува да дојде кај неа. Но, доаѓа Јанко и тука настанува караницата за гробот. Јанко има проблеми со срцето. Прво режисерката мислела јас да го толкувам ликот на Јанко, но ѝ посочив дека овие реплики се напишани за мене. Одлуката, сепак беше нејзина и таа реши на крајот јас да го толкувам ликот на Милојко. Кратката приказна е Милојко и Јанко цел ден се караат кому му припаѓа гробното место. На Јанко му паѓаат апчињата од кошулата, се лизнува и паѓа во гробот, Милојко да му помогне, да ги извлече, паѓа и тој во гробот. На караниците им нема крај цел ден, но на крај одат да се напијат по „една“.

■ **Велите дека најлесно се игра на филм, потешко на телевизија, а најтешко во театар. Зошто?**

ГРОЗДАНОВ: Колку и да е тешка материјата, филмот се снима кадар по кадар. Ако режисе-

рот е талентиран, ќе монтира како што треба. Потешко е на телевизија, кога снимаш со три-четири камери и се снима сцена по сцена. Мора да го научиш текстот. Најтешко е во театар, мораш континуирано да живееш. Ниедна претстава не е иста, како што и животот не е ист. Играње

претстава значи во континуитет да се истрае, од почеток, средина и крај. Јас ги сакам и филмот и телевизијата, ама врвната уметност е во театарот.

■ **Официјалното заминување в пензија за многумина значи и крај на професионалниот ангажман, но Вие уште носите страст за животот. Што Ве „држи“ жив?**

ГРОЗДАНОВ: Откако сум во пензија од 2008 година постојано сум ангажиран. Никогаш досега не сум молел за улога. Како пензионер снимив повеќе серии од „Македонски приказни“ на „Канал 5“, потоа за „МТВ“, бев поканет и за „Случки од животот“. Не сакав да играм, да не бидам здодевен, но кога ќе се разболеше некој мене ме викаа. Снимав и за „Сител“, „Последниот старец“. Работата си ја терам професионално. Од Драмски заминувам во пензија достоинствено, како што треба, со величествена претстава.

■ **Дали секој од нас има пет минути во животот што знае да ги искористи: Кои се вашите пет минути?**

ГРОЗДАНОВ: Секој има свои пет минути и не постои неталентиран човек на светот. Но, зависи за каде му е талентот. Ќе дојдат болно амбициозни родители нивното дете да биде актер. Кога ќе констатирам дека не е талентирано, им велам: најдете му го талентот на ова дете, не е за тука. Подготвував две деца, ама знаев дека не се талентирани и им реков да си ја пробаат среќата во друга професија. По една година дојдоа двајцата – едниот со „десетки“ на Правен факултет, вториот со „десетки“ на Машински факултет. Ми рекоа: „Фала чичко Мите, ми го спаси животот“. Дури по три години родителите ми простија. Оттогаш, кога подготвувам деца за на факултет ги викам и родителите, да им кажам дали се децата талентирани. Досега не сум погрешил во избор на талент и во поделбата на улоги. Кога ќе го згрешам тоа, само ќе глумам.

■ **Што сакате да гледате денеска во театар?**

ГРОЗДАНОВ: Најдобар експеримент е добра претстава. Многу сакам да гледам добра претстава. Од доброто се учи како треба да се направат, а од лошото како не треба да се направат. Нема трето.

■ **Дали жалите за нешто во Вашата кариера?**

ГРОЗДАНОВ: Жалам што не го одиграв Ричард Трети во младоста. Тогаш бев префафатен со други улоги. Во младоста играв многу главни улоги на историски личности од кои на пет личам автентично - Никола Карев, Коча Поповиќ, Адолф Хитлер, Бертолт Брехт и Антон Чехов. Би било добро, додека ме држи снагата, да го одиграм лудиот Алберт Ајнштајн. Веќе сум побелен во косата. Сакам да го одиграм и крал Лир, но и чорбаџи Теодос.

■ **Во „Сутјеска“ глумевте покрај Ричард Бартон. Кажете ни нешто повеќе за искуството?**

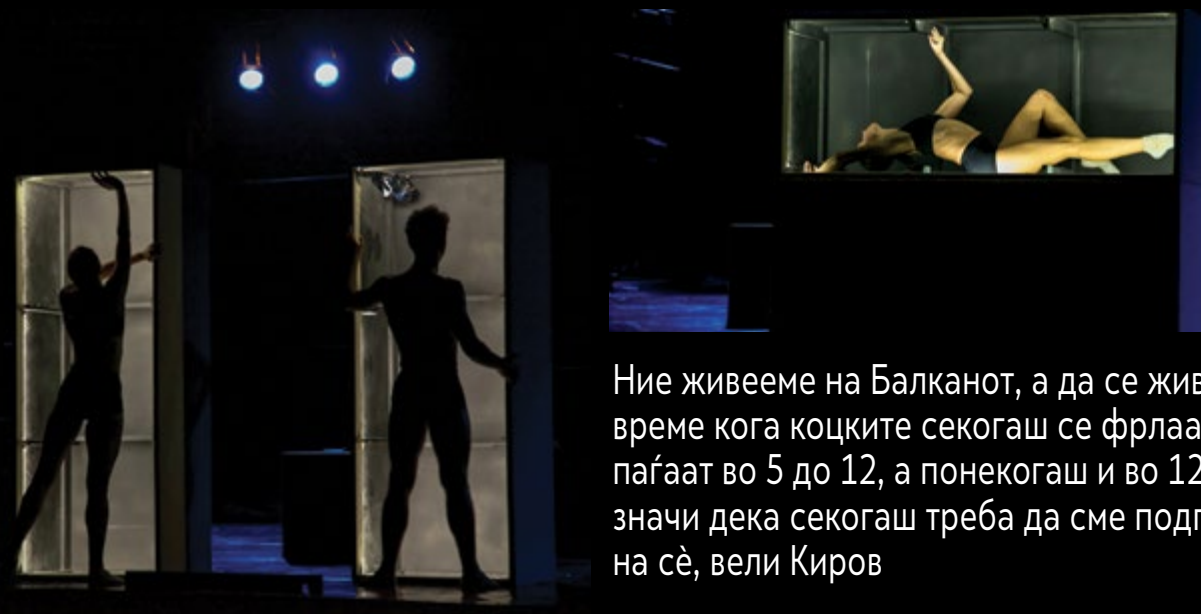
ГРОЗДАНОВ: Тогаш имавме судир со Бартон. Несомнено, тој е голем актер. Но имаше поставено еден глупав услов во филмот – сите југословенски актери да говорат на англиски бидејќи тој не може да говори српскохрватски јазик. Тој имаше огромна дневница, во однос на нашата. Секој ден го носеше хеликоптер од Купари до местото на снимање. Еден ден на снимањето им реков: „Кажете му на Стипе Делиќ дека ако не говорам српскохрватски да не ги вклучува камерите“. Ја извршив задачата, го научив текстот на англиски јазик иако никогаш не сум учел англиски, но инсистирав на српскохрватски и на крај дијалогот го снимивме на српскохрватски, а не на англиски. Се собраа сите глумци – од Бата Живоиновиќ, Борис Дворник, Милена Дравиќ, Ружица Сокиќ, Коле Ангеловски. Во едно интервју Живоиновиќ призна дека Мите Грозданов бил единствениот тогашен актер што им го обелил образот на југословенските актери.

■ **Што сакате да им порачате на денешните генерации, на младите што животот допрва треба да ги научи некои лекции?**

ГРОЗДАНОВ: Младите да имаат снага како мене и да љубат како мене. Да гледаат да направат квалитет, а потоа да гледаат да направат пари. А тие прво пари бараат, а потоа квалитет. А квалитетот никаков. Никогаш да не се воздржуваат. Без старец нема искуство. Значи, ако не заиграат заедно стари и млади нема иднина театарот во Македонија. Ристо Стефановски постојано примаше млади кадри во Драмски, но старите постојано играа. Многу ги почитувавме постарите, а тие несобично ни даваа сè од себе. Затоа Драмски беше првак во Југославија, секаде каде што одевме по фестивали им ги земавме наградите. ■

ИГОР КИРОВ: КОГА ЌЕ ЈА ОТВОРИШ ДУШАТА МОЖЕ ДА ВИДИШ ШТО, НАВИСТИНА, СЕ СЛУЧУВА ВО ЖИВОТОТ

Ние живееме на Балканот, а да се живее во време кога коцките секогаш се фрлаат или паѓаат во 5 до 12, а понекогаш и во 12 и 5, значи дека секогаш треба да сме подготвени на сè, вели Киров

Пишува | Невена Појовска

По балетското дело „14 часа“, кое извонредно ја претстави Македонија на сцените во Виена, Рим, Париз, а од декември е веќе трета сезона на редовниот репертоар на Македонската опера и балет, тимот во состав: Игор Киров, кореограф, Кирил Цајковски, композитор и Александар Ношпал, костимограф, на сцената во Сплит и на „Долни сарај“ во Охрид донесоа ново балетско остварување, под наслов „5 до 12“. Овие три аса веќе го претставија делото на сцената на Сплитскиот фестивал во соработка со ХНК од Сплит, Република Хрватска.

Балетската претстава „5 до 12“ на „Долни сарај“ преку балетската игра долови мошне интересна приказна. На сцената се поставени магични коцки, а коцката, како и сè во животот се врти, превртува и ја пренесува пораката.

Насловот „5 до 12“ го избрав затоа што често во животот многу одлуки донесуваме во 5 до 12, а можеби и во 12 и 5. Мечтаев за совршеноста на 12 коцки во 12 сцени со 12 играчи, која никогаш не можев да

Работата на Киров е позната на голем број европски сцени. За тоа потврди и директорот на Балетот на ХНК, Динко Богданиќ, кој рече дека за работата на Киров за првпат слушнал во Германија

ја добијам, бидејќи токму кога ќе помислев „ја постигнав“ - сè се урнуваше како кула од карти и пак ја почнував новата игра на мојот живот наречена, едноставно, „5 до 12“, вели кореографот Игор Киров.

Според него, да се живее во време кога секогаш коцките се фрлаат или паѓаат во 5 до 12, значи да се биде подготвен на сè.

Секогаш сакам публиката сама да влезе во мојот свет и гледачите сами да се пронајдат во тоа што ќе го видат. Така е и овој пат. Во ова мое апстрактно видување на една нова боја од мојот живот, живот на коцки исполнет со бои прелеани со енергија, раздвижени со музика и изиграни со љубов. Животот е коцка што се врти и преврту-

ва, а откако ќе падне самите решаваме дали ќе го прифатиме резултатот или не. Ние живееме на Балканот, а да се живее во време кога коцките секогаш се фрлаат или паѓаат во 5 до 12, а понекогаш и во 12 и 5, значи дека секогаш треба да сме подготвени на сè - вели Киров.

Претставата првично имала друг наслов, но подоцна ја насловил „5 до 12“. Пред неа ни го претстави балетот „14 часа“. Од каде опседнатоста со бројки...

На денот пред премиерата, која се играше во Сплит на отворена сцена како оваа на „Долни сарај“ во Охрид, вренеше и дуваше многу силен ветер. Цел ден имаше сонце, но во 17 часот почна да дува и да врне. Во 21 часот публиката почна со чадори да влегува. Директорот на Балетот на ХНК, Динко Богданиќ излезе на сцената и го најави почетокот на претставата. Веднаш потоа небото се затвори и дождот престана. Значи до 5 до 12 не се знаеше дали ќе се одржи претставата - раскажа Киров.

Тоа е уште еден доказ дека животот е како Рубикова коцка, а македонската музика е уште

еден сегмент што асоцира на Балкан. Таа се протега низ претставата и весела и тажна и брза и бавна... На сцената се 12 коцки и 12 танчари: 6 мажи и 6 жени. Коцките се со различни бои, а само една е просирна, изработена од плексиглас.

Кога ќе ја отвориш душата може да видиш што, навистина, се случува во животот - нагласува Киров. Мошне е среќен што музиката за претставата ја напиша Кирил Цајковски бидејќи ова е четврта голема балетска претстава што ја работата заедно. Претставата трае околу еден час, а танчарите се облечени во костими инспирирани од македонски етномотиви, македонска народна носија, а ги изработи костимографот Александар Ношпал.

Мене ми е драго, пред сè затоа што ова е македонска премиера. Драго ми е кога нашата публика добро ќе го прифати тоа што го видовме на „Долни сарај“. Стоечки овации посакува секој кореограф и секој танчар - вели Игор Киров.

Според него, музиката на Цајковски била почетна инспирација за неговата инвентивна кореографска креација.

Работата на Киров е позната на голем број европски сцени. За тоа потврди и директорот на Балетот на ХНК, Динко Богданиќ, кој рече дека за работата на Киров за првпат слушнал во Германија, а со неговата работа се запознал во Белград каде што Игор добил награда за кореографија, а Динко бил член на жирито.

Тогаш си реков дека еден ден, кога повторно ќе бидам директор на Балетот ХНК, ќе го повикам да гостува во нашата институција и тоа се случи. Ова е првпат македонски кореограф да работи кореографија во Сплит, со наши танчари и со кореографија што им ја подари. Другите работеле кореографии, но не ги подарувале. Киров го проби мразот со ангажманот што траеше седум недели и

беше мошне напорен. Моите играчи се класични играчи, но јас сакав да имаат фантастично современо движење, кое е работено за нив. Во балетот „5 до 12“ костимите што ги изработи Александар Ношпал содржат орнаменти од македонскиот фолклор и тие преку интернационалните учества на кореографот Игор Киров ја презентираат Македонија, етномузиката и фолклорот надвор од границите на државата - вели Динко Богданиќ.

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекции во „Милениум“

попуст
50
денари

важи од 21.8. - 27.8.2015

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

КОЛКУ НЕШТА СЕ СОБРАА ВО ЕДЕН ЖИВОТ

Токму пред неговиот 75. роденден, кога прославуваше 50-годишнина од својата кариера, овој неуморен музички работник овде повторно ќе каже: Можеби токму сега ми оди одјавната шпица

Пишува | Марина Косџовска

„Долазиса сам тешко из пустиње до гора, долазиса с муком из утврде до мора“ и не е најмаркантниот стих оставен во аманет меѓу небројните авторски дела на Арсен Дедиќ, но е стих во кој се крие неговата приказна. За песната „До свега сам долазиса теже“, Дедиќ вели е негова, автобиографска. А, токму неа ја испеа со поранешниот скопски градоначалник, бизнисменот Трифун Костовски.

• • •
Кога би бил убав, богат, млад и глупав – јас би ја завел Каролина. Но, јас сум стар, сиромашен и умен, па не ги исполнувам условите да ѝ се додворувам

Песната е една од ретките, но драгоцените оставени на Дедиќ, конкретно за македонската музика. Човекот што барал утеха, бегство и одговори во лист хартија и молив, во непроценливо творештво на композиции, текстови и поезија, остварил само неколку соработки со македонските музичари. Но, и тоа е доста. Остави многу хитови во историјата на југословенската музичка сцена, кои ги пејат генерации и генерации. „Не дај се Инес“ е само една од многуте песни кои ќе нè потсетуваат на Дедиќ.

Во Скопје првпат запеал по големиот земјотрес, во, тогаш, новата Универзална сала. Оттогаш се броеја гостувањата овде, кога тој одново и одново го достигнуваше врвот на Балканот. Не заборавааше да каже дека сака да се враќа „таму каде што сонцето вечно сјае - таму каде што е Македонија“.

РЕКОА И...

„Секогаш имав намери јасни, што сакам да бидам кога ќе пораснам – јас ќе бидам Арсен“, стих од песната на Горѓе Балашевиќ посветена на Дедиќ.

„Не ти е ништо, не боли, тоа е сè на плејбек, брзо ќе ти помине“, неговиот другар во песната и здравствените проблеми, сега покојниот Кемал Монтено.

„Ми јавија дека си се откажал од понатамошното дружење со светот. Светот никогаш нема да се откаже од дружењето со тебе драг, голем и единствен Арсене“, последниот поздрав на Зафир Хаџиманов до неговиот другар.

РЕЧЕ И...

„Во Габи најдов поддршка. Баш овие денови ми рече: Кога гледам низ што поминуваше и низ што поминуваш, јас до крајот со својата снага ќе те штитам. Тоа е убаво да се чуе од жена која има толку години“

„Најсрекен сум поради една работа: Ниедна од моите песни не ме понижува. Може да издржат и до денес“.

„Велите дека младите луѓе сакаат да пеат бидејќи мислат дека тоа е работа што носи многу пари и овозможува лесен живот? Што? Кој лесен живот, која лесна работа? Па, дури и да успееш не е лесно. Ама ако поминеш просечно, што тогаш? Како ќе го храниш семејството? Каде ќе работиш? А, мене ме интересира работата пред сè, бидејќи човек без работа не е човек“.

Сепак, бегаше од фестивалите, па ниеднаш не запеа или не компонираше за „Макфест“ или за „Скопски фестивал“.

Затоа пак, на почетокот на 2006 година, во период кога ретко ја напушташе Хрватска поради болеста, без многу помпа се најде во несекојдневен амбиент, во Театарот за деца и младинци во Скопје. Дедиќ ја работеше музиката за хрватската детска претстава „Три древни приказни“, а со неа на покана од тогашниот директор на театарот, Љубомир Чадиновски, со кого случајно се сретнале на загребскиот аеродром, гостуваше во Скопје.

Во интервју за „Утрински весник“ тогаш рече дека во Скопје решил да дојде чисто од љубов. Покрај неколкуте песни за Влатко Стефановски, Дедиќ не штедеше на епитети кога зборувааше за соработката и со Каролина Гочева. Неа ѝ ја подари „Лејди Годива“, песна која се најде на антологискиот албум со 93 песни на Дедиќ сместени на четири цдеа.

■ **Кога би бил убав, богат, млад и глупав – јас би ја завел. Но, јас сум стар, сиромашен и умен, па не ги исполнувам условите да ѝ се додворувам** – се шегуваше Дедиќ во неговото последно интервју за македонски медиум, во весникот „Граѓански“ со Иван Бечковиќ, во декември 2012 година.

ГАБИ НОВАК, ПАРТНЕР ВО ДОБРО И ВО ЗЛО

Ја запознал кога била млада, убава и на почетокот на нејзината кариера, но вели дека тоа не било љубов на прв поглед. Дури подоцна, кога и двајцата веќе завршиле со претходните врски и бракови, сфаќаат дека се еден за друг, а таа станува неговиот камен-темелник. Се земаат во 1970 година и остануваат заедно до крајот. Во една пригода тој ќе рече: **Да не беше добро немаше да трае толку долго.**

- Сите облици на насилство ние двајца ги поминавме заедно. И пожар во куќата, и загубата на првото дете, и сè што ѝ правеа неа и сè што ми правеа мене... – вели тој.

Го имаат синот Матеја, познат хрватски џез-музичар, и внуката Лу. Од првиот брак ја има ќерката Сандра, денес мајка на неговата втора внука и сопруга на Ален Славица.

АРСЕН ДЕДИЌ (28 ЈУЛИ 1938 - 17 АВГУСТ 2015)

Се појави во шеесеттите години, со одреден стил, дотогаш непознат на југословенската сцена, не толку прифатен и сосема поинаков од тогаш популарниот хибрид на италијански и на евергрин мелодии. Првите негови понудени песни прво биле одбиени од секој фестивал, за да подоцна останат засекогаш запишани на овие простори.

- **Се разликував затоа што веројатно прв почнав во прво лице еднина да зборувам за својата состојба, за чувствата и идеите, што денес е сосем нормално. Тогаш, во тоа време, се појавив како спротивност на масивната фестивалска структура и таквиот тип граѓански песни** – изјави во една пригода Дедиќ.

Но, преку нок работите се менуваат. Арсен Дедиќ, шибеничанец кој животот го помина во Загреб, отвори нова страница на популарната музика и стана еден од втемелувачите на загребската школа на шансоната, со што ја отвори вратата на лавина нови музичари, романтичари, наследници на неговата идеја.

Со музиката се запознал на шестгодишна возраст. Оттогаш не преста-

нал со свирење (некогаш бил еден од најдобрите флејтисти на просторите), компонирање, создавање историја.

Автор на небројни хитови, Дедиќ снимил повеќе од 30 албуми, звучно опреми над 70 филмови и повеќе од 150 театарски претстави, напишал голем број поетски збирки.

Неговите најпознати песни остануваат „Не дај се Инес“, „О младости“, „Модерато кантабиле“, „Твоје нежне године“, „Човек као ја“...

За својата Габи Новак, пак, ги напишал „Памтим само сретне дане“, „Он ме воли на свој начин“... Автор е на легендарните „Једина“ и „Загрли ме“ за Здравко Чолиќ, „Лоше вино“ за „Бијело дугме“, „Живот мој“ за Јосипа Лисац...

Поради проблеми со црниот дроб често останувал врзан за креветот, а во 2004 година му бил преседен нов орган. Во 2014 по незгоден пад морал да оди со стап, но поради неиздржливите болки го оперирал колкот на почетокот на оваа година. По неколку компликации во закрепнувањето, Дедиќ почина во загребската болница.

■ **Колку нешта се собраа во еден живот, ни мене не ми се верува** – додава тој.

Дедиќ вели дека во здравствена смисла поминал низ сè што може еден човек да помине. Соочувајќи се рано со проблемите на црниот дроб, меланхолијата и некоја си едгараланповска депресија се чувствуваа во секое негово следно интервју, следна песна, следна легенда.

■ **Не знам уште колку време ми останува. Брел почина на 49 години. Кога Булат Окуцава, мојот голем пријател, беше во Загреб, имаше 57 години, а јас мислев дека е старец. А сега јас сум во својата седумдесет и петта година. Вистинските кантавтори заминуваат порано. Можеби јас не сум вистинскиот, па затоа и живеам подолго** – го завршува тој разговорот. ■

СРЦЕТО НА ДАЛМАЦИЈА

Во срцето на Далмација, под планината Биоково, се наоѓа едно од најпосетуваниите места во Хрватска, Макарска. Макарската ривиера е една од најпознатите туристички дестинации и се наоѓа на најубавиот дел на Јадранот, меѓу Сплит и Дубровник. Препознатлива е по долгите, карпести плажи, чистото море и природните убавини, по културно-историските споменици и богатите гастрономски понуди во рестораните со традиционална далматинска храна и вино.

Овој дел е најтоплиот дел во Хрватска, со медитеранска клима и со просечна годишна температура преку 20 Целзиусови степени. Неговата специфичност придонела тамошните жители доминантно да се занимаваат со туризам и овој крај да го направат рај за сите тие што сакаат да уживаат во сонце, море и во бескрајна убавина.

ИДЕАЛНО МЕСТО ЗА ТИЕ ШТО САКААТ ВИСТИНСКИ ОДМОР

Преку туристичките агенции се наоѓаат економични аранжмани. Во летниот период, најевтини се,

Хрватскиот бисер има многубројни прекрасни плажи, но макарската ривиера крие и многу неистражени и неискомерцијализирани плажи, кои можете и сами да ги откриете. Тие за кои вистински одмор претставува секојдневно уживање на сонце, море и водни спортови, Макарска е идеално место. Тука и најголемите хедонисти нема да имаат забелешки

Пишува | Јана Јосифоска

секако, аранжманите во јуни и во септември, каде што со вклучен автобуски превоз и приватно сместување се наоѓаат понуди од 170 евра, па нагоре. Секако, можете да патувате и со сопствен превоз и сами да си обезбедите сместување. Во Макарска има богата понуда за сместување, од апартмани до луксузни хотели.

Хрватскиот бисер има многубројни прекрасни плажи, но макарската ривиера крие и многу неистражени и неискомерцијализирани плажи, кои можете и сами да ги откриете. Тие за кои вистински одмор претставува секојдневно уживање на сонце, море и водни спортови, Макарска е идеално

место. Тука и најголемите хедонисти нема да имаат забелешки.

По должината на макарското шеталиште на истоименото гратче опколено со борови, се наоѓаат разни туристички објекти, хотели, ресторани и, секако, Качијевиот плоштад во центарот на градот, каде што се случуваат сите културни и забавни настани.

На плоштадот се наоѓа и црквата „Св. Марко“, која е изградена во 1700 година и фонтана што датира од 1775 година и сведочи за времето кога првата вода за пиење стигнала во градот. На влезот од црквата се наоѓа олтар во кој се чуваат коските на св. Климент, заштитникот на градот и на макарската бискупија. Овој град низ историјата ги менувал владетелите, еден период бил под власт на Венеција, но и под турска власт и под власт на Млетачка Република. Вистински развој на туризмот почнува за време на француското и на австриското владеење.

ПРЕКРАСНА ПРИРОДА И КАРНЕВАЛСКИ НОЌИ

Над Макарска се простира Биоково, планина прогласена за „парк на природата“ поради разновидната вегетација (од алпска вегетација до медитеранска, во

зависност од надморската височина), и животинските видови. Составен дел на паркот е ботаничката градина Котишина, во која можат да се пронајдат стотина видови билки.

Макарска е и карневалски град, каде што секое лето на почетокот на август се одржува летен карневал. Маскираната поворка, музиката и забавата, собираат многу пејачи, танчари, туристи, деца и возрасни, а целиот брег ја презема карневалската атмосфера, со маскирани ликови на секој чекор.

Освен оваа манифестација, позната е и манифестацијата Ноќта на Калеларга, која се одржува од 1994 година и е неизоставен дел од програмата на макарското културно лето. Станува збор за забава каде што гостите уживаат со далматински песни, со далматински танци и со разновидна културна програма, дегустираат домашни специјалитети и вино, а по должината на улицата Калеларга се гледа светлината на фенерите, која му дава посебен дух на овој настан.

Во текот на летните месеци се одржува и Макарското лето, кое е најголемата, најпосетена и најквалитетна макарска културна и забавна манифестација, која опфаќа поп-рокерски концерти, фолклорни вечери, театарски претстави и концерти со класична музика. Уште една автентична манифестација се Рибарските вечери, познати по натпреварувања во стари далматински игри. Интересно е што

сите победници во овие игри освојуваат прочуена далматинска пршута.

...

Над Макарска се простира Биоково, планина прогласена за „парк на природата“ поради разновидната вегетација (од алпска вегетација до медитеранска, во зависност од надморската височина), и животинските видови

Ако летувате на Макарска, не пропуштајте да ги посетите блиските острови Брач, Хвар или Корчула. Организирано, со туристички бродови, кои секојдневно ги возат туристите до некој од островите, имате можност да ја видите целата разноразнојност на овие предели и убавината што ја нудат.

За крај, задолжително пробајте ги традиционалните рибји специјалитети од локалните жители, кои ќе ви приредат мала гастрономска авантура во отпуштена атмосфера, за целосен впечаток на вашето патување. ■

БЕЛА МАИЦА КАКО ДА ЈА КОМБИНИРАТЕ?

Најчесто ја носиме со фармерки, памучна кошула и патики, но и со куси или со долги здолништа, кои може да бидат и кожени, во комбинација со чевли со високи потпетици

Белата обична памучна маица е едно од тие парчиња облека што е во ист ранг со класичната кошула и со фармерките.

Ова парче облека секогаш го освежува изгледот и жените го обожаваат. Лесно се комбинира со различ-

ни варијанти и тоа за сите пригоди.

Најчесто ја носиме со фармерки, памучна кошула и патики, но и со куси или со долги здолништа, кои може да бидат и кожени, во комбинација со чевли со високи потпетици.

Белата памучна маица се приспособува на сите трендови, безвременска е и може да се носи и со долги панталони и сандали со високи платформи, или, пак, со хеланки и со балетанки.

Нема жена, која во својот орман нема макар една убава бела памучна маица. Без разлика дали сакате лежерен, секојдневен изглед или сакате да изгледате женствено, ова парче облека може да го комбинирате апсолутно со сè.

Ако комбинирате фармерки со бела маица, имате суперизглед. Можете да го збогатите вкупниот впечаток со модни детали или пак со чевли по ваш избор во која било боја. Има многу можности. ■

МАРИОН КОТИЈАР

Родена:
30 септември 1975 (39 г.)
Париз, Франција

Професија:
актерка, пејачка

Активна од:
1993 година

Сопруг:
Гијом Кане (од 2007 г.)

Деца: 1

Марион Котијар е француска актерка и пејачка-текстописец. Исто така е и екологист и портпарол на организацијата „Гринпис“. Има добиено голем број светски признанија и награди за улоги во повеќе филмови. Во 2007 г. Котијар ја глумеше француската пејачка Едит Пјаф во „Живот во розово“, улога ко ја ѝ донесе неколку награди, вклучувајќи и „Оскар“, „БАФТА“, „Цезар“ и „Златен глобус“ за

најдобра актерка. Таа е првата и единствена актерка што има добиено „Оскар“ за улога во француски филм. Во 2010 г. филмот „Девет“ ѝ донесе номинации за наградите „Златен глобус“ и „Избор на критичарите“. Во 2012 г. доби многубројни признанија за улогата во „Рфа и коска“, како и номинации за „Златен глобус“, „БАФТА“, „Избор на критичарите“, „Скрин акторс гилд“ и „Цезар“. Во 2014 г. доби позитивни критики за улогите

во „Имигрантка“ и во „Два дена, една ноќ“, која пак ѝ ја донесе и втората номинација за „Оскар“

Други нејзини познати филмови се „Клое“ (1996), „Фурија“ (1999), „Лиза“ (2001), „Убави работи“ (2001), „Голема риба“ (2003), „Ти и јас“ (2006), „Добра година“ (2006), „Јавни непријатели“ (2009), „Полноќ во Париз“ (2011), „Зараза“ (2011), „Подемот на Мрачниот витез“ (2012) итн. ■

Цитати:

- „Навистина е вознемирувачки кога ќе се видите себеси на видеоснимка што пријателите ја направиле за време на летниот одмор.“
- „Мислам дека не може да се научи како да се глуми, туку како да се користат емоциите и чувствата“
- „Како актерка, сакам да раскажувам убави приказни.“

Преод | Ана Цвешаноска

vitaminka

ЗА ОБИЧНИТЕ СУПЕРХЕРОИ!

CEVITANANA

FUTURE NOW

**Спектакуларен
ДИГИТАЛЕН БИЛБОРД**

ПРВ ИНТЕРАКТИВЕН OUTDOOR МЕДИУМ ВО МАКЕДОНИЈА

на Плоштад Македонија, Скопје

MEDIA CITY
ADVERTISING

00389 2 3100010
office@mediacity.mk
▶ www.mediacity.mk

ОДБЕРЕТЕ ЈА ВИСТИНСКАТА БОЈА ЗА КУЈНАТА

Изборот на боја за кујната треба да ви одговара вам

Без разлика дали сте искусни готвачи или почетници, треба да постои нешто инспиративно во вашата кујна. Кујната не е само место за готвење, туку и простор за разговор и за дружење. Размислете која боја ве прави среќни. Дали сакате потемни тонови или посветли... Уредете ја така што ќе уживате таму.

Кујната не мора да биде усогласена со другиот дел од домот

Зависно од распоредот во домот, односно дали имате отворен план или не, вашата кујна не мора да ја има истата палета на бои како другиот дел од домот. Со малку повеќе креативност, поиграјте си со боите. Но, сепак пожелно е да има некоја линија на континуитет. Исто така, не насочувајте го вашето внимание само на сидовите, променете го паркетот или пронајдете нова боја за работната површина.

Шарените кујнски елементи можат да бидат добро решение

Трендот во кој сите елементи се во иста боја, полека поминува. Во денешните модерни кујни ќе видиме разни комбинации на бои и стилови. Модерниот стил се меша со традиционален, скандинавски, индустриски, итн... Забележлив е еkleктичен спој, кој користи една до три бои на елементите во кујната. Бидете храбри и мешајте го стилот и боите. ■

КРЗНОТО МНОГУ ЗБОРУВА ЗА НИВНОТО ЗДРАВЈЕ

Негата на влакната подразбира капење, чешлање и стрижење, но еднакво е важна и исхраната, како и емотивната состојба и задоволство на миленикот.

Урамнотежена исхрана богата со протеини и со аминокиселини, ќе го зацврсти влакното, а во консултација со ветеринар, можете да му дадете и дополнителни суплементи и витамини.

Сериозно поведете сметка за крлежите, болвите и за други паразити што го загрозуваат здравјето на вашиот миленик. Мрсно и валкано крзно е погодна средина за размножување и за задржување паразити, кои предизвикуваат алергија и иритација на кожата, а можат да го доведат кучето и во смртна опасност. Така, ако забележите црвенило, испување или континуирано чешање, одете до ветеринар да проверите што не е во ред.

Среќно и здраво куче има цврсто и сјајно влакно. Крзното на вашиот миленик многу може да ви открие за неговата физичка, но и емотивна состојба. Затоа е важно да го одржувате и да се грижите за него

Келавост на одредени места, е симптом што може да се манифестира како кај луѓето, така и кај кучињата. Неа може да ја предизвикаат многу болести, како што се хормонални проблеми, тумори, но честа е и како последица на стресот. Кај некои кучиња може да се јави во текот на промена на крзното наесен или во пролет, но, сепак, не ја сфаќајте несериозно бидејќи

може да биде показател на сериозни проблеми. Мирисот е следна работа на листата што морате да ја проверувате. Секое куче има карактеристичен мирис, кој не смее да се промени меѓу две капења. Силен непријатен мирис често укажува на бактериjsки инфекции, глисти, болви или сува кожа. Ако забележите вакви промени, задолжително посетете ветеринар.

ПАЈАКОВ ЦВЕТ

Изгледа одлично речиси во секоја цветна комбинација, одлично оди со далии и со сончоглед. Пајаковиот цвет не е лесно да се одгледува, но трудот, секако, ќе ви се исплати.

Оваа едногодишна билка расте до височина од околу еден метар, цвета во розова и во бела боја, но може да се видат и цветови во нијанси на лаванда. На пајаковиот цвет му одговара сонце, а може да поднесе и повремени суша, но не смее да се дозволи целосно да се исуши. Изгледа многу убаво во жешките летни денови, но кон крајот на летото цветовите на стеблото почнуваат да паѓаат.

Пајаковиот цвет е бодлив, така што треба да бидете внимателни кога работите со него. Листовите се декоративни, а има и многу впечатлив мирис. Поради силната арома, можеби, не треба да ги чувате овие цвеќиња во спалната соба.

Пајаковиот цвет може да биде одличен додаток во вашата градина, без разлика дали имате цели леи засадено со него или само неколку саксии. Ова цвеќе одушевува со височината и со текстурата на стеблото.

„САМСУНГ“ ПРАВИ ЕКРАН СО РЕЗОЛУЦИЈА ОД 11К

„Самсунг“ најави дека работи на подготовка на 5,7-инчен екран со **резолюција од 11К**. Корејската влада во партнерството со „Самсунг“ и уште 13 други компании влегува со 26,5 милиони долари во овој мега-проект, кој се очекува да трае пет години.

Проектот доби позитивни критики од многу љубители на технологијата, но некои стручњаци велат дека толкаво зголемување на бројот на пиксели ќе биде незабележливо за човечкото око.

Сегашните најдобри екрани за мобилни уреди имаат „квард Ха-Де“, односно 2К резолуција од 2.560 x 1.440 пиксели. Телевизорите влегуваат во рангот на 4К, односно 3.840 x 2.160 пиксели.

Резолуцијата на овој екран би била 11.264 x 6.336 пиксели, со што би се добила густина на пиксели од 2.250 ппи (pixels per inch). За споредба, сегашните најдобри телефони едвај добиваат густина на пиксели над 500 ппи. Целта на „Самсунг“ е да се фокусира на тридимензионалниот ефект и виртуелната реалност, за која треба екстремно високи резолуции.

Создавањето екрани со колку што е можно повеќе детали во моментот е работа на престиж кај компаниите што се занимаваат со нивно производство. Претходно годинава, „Ел-Си“ презентираше дизајн на екран од еден милиметар, со дебелина на лист хартија.

„ТОЈОТА МИРАИ“
ПРИСТИГНА
НА ЕВРОПСКИОТ ПАЗАР

ПРВ СЕРИСКИ АВТОМОБИЛ СО ПОГОН НА ВОДОРОД

АВТОМОБИЛИЗАМ

Подготви |
Бојан Момировски

Јапонскиот производител на автомобили и лидер на светскиот пазар за автомобили на алтернативно гориво, „Тојота“, конечно, во Европа го донесе својот модел „мираи“, кој работи на водороден погон

Првиот сериски автомобил на водород „мираи“ веќе пристигна на европскиот континент во пет примероци и со тоа, по светската премиера што ја имаше на Саемот за автомобили во Женева, во март, почна ерата на автомобили на алтернативно гориво.

„Тојота мираи“ на јапонскиот пазар се продава уште од декември 2014 година, а во Европа поголеми континенти се очекува да пристигнат во септември и тоа на англискиот, германскиот и на данскиот пазар. Самото име на автомобилот на јапонски значи „иднина“, што значи дека „Тојота“ има намера сериозно да се занимава со производство на овој модел.

Со новиот модел „Тојота“ е во самиот врв на напредокот на технологијата и ја продолжува успешната приказна на хибридниот автомобил, почната уште од моделот „приус“.

Таа е единствената фабрика во светот што со успех ја развива технологијата на водородни ќелии, благодарение на способноста и на искуството што го има по 20 години работа со ваква технологија.

„Мираи“ на големо ќе придонесе во освежувањето, зголемувањето на технолошкиот развој и во прифаќањето на водородните ќелии како алтернативен извор на енергија и, секако, во натамошното развивање инфраструктура на полначи на водород.

За таа цел, „Тојота“ планира соработка со државни и со приватни компании за да инвестираат во изградба на станици што ќе нудат полнење на резервоарите со водород.

Автомобилот со водородни ќелии со еден резервоар може да помине 500 километри, што го прави првиот модел што нуди толку голема километража со едно полнење.

Како што е објавено, првиот сериски автомобил на „Тојота“ е придвижуван од електромотор што користи енергија како резултат на хемиска реакција на водород и на кислород и ослободува моќност од 155 коњски сили, што овозможува забрзување од 100 километри на час за девет секунди.

Секој сопственик на „Тојота мираи“ во Европа ќе располага со бесплатно гориво за период од три години и ќе има пристап до сервисни услуги 24/7 на трошок на фирмата, исто така, во траење од три години. Што се однесува до гаранцијата, таа е осум години или 150.000 километри.

„Тојота“ очекува солидна продажба во Европа бидејќи „мираи“ е со нула емисија на штетни гасови, затоа што при согорување на водород се добива водеа пареа. Цената на автомобилот изнесува околу 50.000 евра, во зависност од нивото на опременост на возилото.

Голема предност во однос на класичните електрични автомобили на кои изворот на енергија им е батерија, е што за да се наполни резервоарот со водород, кој е под голем притисок, ќе бидат потребни три до пет минути.

Оваа година „Тојота“ планира да произведе 700 примероци „мираи“, а во следната 2.000 автомобили. Бројката во 2017 година ќе порасне до 3.000 единици. ■

ОПРЕМА ЗА КАМПУВАЊЕ

ИНТИМНО КАТЧЕ ЗА ДВАЈЦА КАМПЕРИ

Летната сезона е при крај, но многу луѓе го планираат одморот токму во овој период од годината. Потребата да се избега од жешкиот асфалт и од секојдневните обврски е секогаш присутна. Идеално место за такво нешто е природата, која секогаш нуди нешто ново, нешто несекојдневно.

Еден од предлозите е и кампување во **приколка за двајца**, која е повеќе од доволна за интимна дружба.

Словенечката компанија за производство на камп-опрема и приколки „Адрија“, оваа година ја пушти во продажба, можеби, најубавата приколка произведена досега, која може да смести само две лица.

Сепак, иако толку мала, таа овозможува големо уживање со сите придружни елементи и соствени делови што му се потребни на еден кампер или љубител во природата.

Со должина од само четири метри и со внатрешен простор од само седум квадрати, моделот „екшн 361 ПД“ ги задоволува сите основни карактеристики на една камп-приколка.

Каросеријата е изработена од алуминиумска легура за да се добие помала тежина, која е прекриена со слој од полиестер за да се добие комплетна заштита од надворешни влијанија, дожд, сонце, громотевици.

Во внатрешноста во голема мера е користено дрво за изработка на мебелот, додека металните делови се составен дел од кујната и од баната.

Кујната е комплетно опремена со шпорет, мижалник, фрижидер, работна маса и довод за вода. Самата приколка е опремена со резервоари за вода за пиење и за техничка вода што овозможува подолго користење без да се има потреба од дополнување на ресурсите.

На надворешната страна оваа прекрасна приколка ги има сите приклучоци што се потребни за вода, струја, телевизија, како и за интернет.

Цената на „адрија екшн 361 ПД“, која е прогласена за најубав модел за 2015 година, изнесува нешто повеќе од 15.000 евра.

Подготви: Бојан Момировски

КОШАРКА – НАЈГОЛЕМИТЕ СЕНЗАЦИИ НА ЕВРОПСКИТЕ ПРВЕНСТВА

МАКЕДОНСКА БАЈКА, ГРЧКО СИРТАКИ И ГЕРМАНСКО ЧУДО

Избраниците на Марин Докузовски во 2011 година раскажаа вистинска кошаркарска бајка, според многумина вредна за почит и ранг во врвот на најпријатните изненадувања на европските првенства. Малата, но храбра македонска експедиција го освои четвртото место на Евробаскетот во Литванија пред четири години и се смести во топ 3 сензации во историјата на континенталните шампионати, заедно со Германија и со Грција

Пишува | Зоран Појовски

На прагот на четириесеттото европско првенство во кошарка што за првпат ќе се одржи во четири земји кодомаќини од 5 до 20 септември се потсетуваме на најпријатните изненадувања на претходните шампионати, на селекциите што правеа чудо и испишуваа прекрасни и неочекувани приказни.

Изборот на „Република“ во топ 3 сензационални настани на европските репрезентации се македонската бајка од Литванија во 2011 година, грчкото сиртаки од 1987 година во Атина и германското чудо од Минхен во 1993 година.

БЕЗ ТРАДИЦИЈА ДО ЕВРОПСКА ТИТУЛА

Со цел да ја промовираат кошарката во својата земја и да се обидат да се приклучат кон европскиот врв во овој спорт, Германците се кандидираа и ја добија организацијата на Европското првенство во 1993 година. Точно 16 селекции играа во три града, Берлин, Карлсруе и Минхен по вообичаениот систем на натпреварување, а сè друго на турнирот беше во знакот на неочекуваното, на шокантниот триумфален од на домаќините. Без некоја посебна традиција и успеси во кошарката, Германците, предводени од селекторот Светислав Пешиќ, се искачија на врвот на Европа и се закитија со титулата.

Успех што никој не го очекуваше, од релативно анонимните кошаркари предводени од Крис Велп, кој беше прогласен за играч на турнирот. Домашниот терен секогаш е дополнителна предност, но факт е дека Германците немаа состав што ветуваше ваква сензација, веројатно и најголема во историјата на европските првенства. Чудото е уште поголемо ако се земе предвид дека домаќините во фазата по групи почнаа со пораз од Естонија, а потоа во втората фаза по групи нанижаа уште два пораза од Франција и од Хрватска и во нокаут-фазата тргнаа како последнопласирани. Од четвртата позиција во групата Ф во четвртфиналето се судрија со Шпанците, кои го освоија првото место во групата Е и оттогаш

почнаа шокантните елиминации на фаворитите во режија на домашната селекција. Прво падна Шпанија, потоа и Грција и во финалето и моќната Русија.

Пред почетокот на шампионатот новинарите на најпознатиот магазин за кошарка во Германија предвидоа дека највисок можен дострел на Германците е петтото место, а селекторот Пешиќ на прес-конференција веднаш

им одговори: Не, не и не. Не ни треба петтото место. Тоа не е успех и добра филозофија. Одиме на освојување на титулата, беа зборовите на српскиот стратег. Успехот на Германија од поголемиот дел од стручњациите за кошарка е рангиран како изненадување број еден во историјата на европските првенства.

првенство во 1987 година, кое го организираа во Пиреја, во салата „Мир и пријателство“.

Генерацијата на извонредниот Никос Галис, американски студент со грчко потекло, поткрепена со Панатотис Јанакис, Фасулас и Христодулу ја покорија Европа. И ја најавија грчката кошарка како велесила во светски рамки.

И приказната е слична на германската бидејќи Грците во фазата по групи беа четвртопласирани и во четвртфиналето играа со непоразените Италијанци, кои беа фаворити. Никос Галис постигна 38 поени, а „асурите“ не го издржаа притисокот од трибините и беа немоќни да ги надминат и судиските попусти за домаќинот, па Грција се најде во полуфиналето. Галис против Дражен Петровиќ во битка на двајцата најдобри европски бекови во тој период. Повторно Галис беше незадржлив и домашната селекција славеше против тогашна Југославија, елиминирајќи ги посилените од себе. Во финалето падна и моќната Русија по продолженија за големо славење на Грците. За нив тоа е историја и прв европски трофеј во кој било колективен спорт. Оттогаш оваа земја ја разви кошарката на врвно ниво, освои уште една европска титула, а Олимпијакос и Панатинаикос станаа гиганти во клупската кошарка со титули во Евролигата. На шампионатот во 1987 година Галис забележи несоборлив рекорд со 37 поени во просек по натпревар и беше избран за MVP на турнирот.

ГРЧКА СЕНЗАЦИЈА ЗА ИСТОРИЈА

Грците се меѓу осумте земји-членки, кои ја формирале Интернационалната кошаркарска федерација во 1932 година, но повеќе од половина век потоа немаа никакви успеси во овој спорт. Никој не ги сметаше за европска сила во кошарката до Европското

МАКЕДОНСКА ФАЛАНГА ГИ ОСВОИ СРЦАТА НА ЕВРОПЕЛЦИТЕ

Македонската бајка во Литванија за мене е едно од најголемите изненадувања во историјата на европската кошарка. Македонците играа прекрасно, со огромен мотив и со јуначко срце. Ги освоија симпатиите на сите вљубеници во кошарката, изјави славниот Душан Ивковиќ - Дуда по завршувањето на ЕП во Литванија пред четири години.

Лестер Бо Мекејлеб стана Борче Мекејлебовски, Тодор Гечевски се промовираше во храбриот воин што може и сака да игра и со повреди на двете раце, Перо Антиќ созреа и стана вистински лидер на нашата репрезентација, конечно сиот потенцијал го презентираше и Ѓорѓи Чековски, а Владо Илиевски засекогаш ќе остане во меморијата на македонскиот спорт со тројката против Литванија. И со изјавата: „Леле луѓе што направивме“.

А, 2011 година е за незаборав, благодарение на сите избраници на селекторот Марин Докузовски. Бајка што се рашири во светски размери, што се прераскажуваше долго и во најпознатите светски медиуми, иако Македонија не стана европски првак, туку го освои четвртото место. Но, засекогаш како вреден спомен ќе останат храбрите македонски кошаркари, кои ја декласираа Грција, ги надиграа и силната Хрватска, БиХ, Финска, Грузија и Словенија. Во четвртфиналето за светска сензација го надмудрија домаќинот Литванија, во меч за инфаркт. Тројката на Илиевски на 11 секунди до крај ја фрли Македонија во невиден транс, а ги расплака Литванците, кои беа во шок. Елиминирани од малата Македонија, кошаркарски Давид во битката со Голијат. Во полуфиналето немавме сили, ниту решение за популарниот „Ла бомба“ Хуан Карлос Наваро и Шпанија, иако одигравме цврсто, храбро, без комплекс, против селекција со огромна традиција, која потоа стана и европски првак. Малку ни недостигаше да ја надитрime и моќната Русија во мечот за бронза, но една топка и утката во финалето на Дамјан Стојановски нè остави без историски медал. Стојановски го сакаше најдоброто и беше еден од нашите најдобри кошаркари на шампионатот, но храбрите не секогаш ги следи среќата, па Русија го освои третото место. За Македонија и четвртото место беше огромен успех, а приказната што ја раскажаа момците во црвено-жолти дресови е неверојатно симпатична и вистински модел за успех во спортот и на помалите земји. Како награда Македонија им приреди величествен пречек со околу 100.000 луѓе што излегоа на улиците да ги поздрават своите спортски херои. Патем, Македонија си најде свое место на европската мапа и фати ритам со три учества еднопосредно на ЕП, сметајќи го и турнирот што следува од 5 до 20 септември. ■

ВРЕМЯ ПЛОВ

■ 21 август 1897 година

Англискиот лекар Роналд Рос го открил видот комарец што пренесува маларија, што било пресудно за искоренување на болеста што предизвикала смрт на милиони луѓе. Тој е еден од првите нобеловци за медицина во 1902 година.

■ 22 август 1864 година

Дванаесет земји ја потпишале Првата женевска конвенција. Основан е Црвениот крст.

■ 25 август 1903 година

Илинденско востание:
Востаниците го нападнаа
и ослободија гратчето Не-
веска, нахиски (општински)
центар во леринска околија.
Ослободувањето на Невес-
ка е еден од најзначајни-
те настани во времето на
Илинденското востание.

■ 25 август 1944 година

Селото Шешково, Кавадаречко, е формирана првата македонска дивизија на НОВЈ, во чијшто состав влегоа Втората, Деветтата и Десеттата македонска бригада.

■ 26 август 1922 година

Турската војска предводена од Мустафа Кемал Ататурк почнала офанзива против грчките сили кај Измир, која довела до целосна загуба на грчките територии во Мала Азија и иселување на околу еден милион Грци од Турција.

■ 26 август 1945 година

Во Битола бегалците од Егејска Македонија излегоа на протестен митинг со барање да престане теророт и прогонот на Македонците спроведуван од страна на грчките власти.

■ 27 август 1944 година

Формирана Петнаесеттата поречка бригада кај селото Брезница.

АВТОР: НИКОЛА ПЕТ- КОВСКИ	НЕЧЕС- НОСТ, БЕЗ ДОБРИ ОСОБИНИ	ТВОРЕЦ (МН.)	ПАРОЛА, ГЕСЛО	РОМАН ОД СТАЛЕ ПОПОВ	ОНОЈ ПО КОГО НЕ- ШТО Е ИМЕНУВА- НО (МН.)	МЕСТО ВО СЛО- ВЕНИЈА	"ИСТОК - ЈУГО - ИСТОК"	ЈУЛИЈ ЦЕЗАР	ОПЕРА ОД ИУЗЕПЕ ВЕРДИ
ЕДНОКЛЕ- ТОЧЕН ЖИВ ОР- ГАНИЗАМ									
ЖИТЕЛИ НА ЕВРОПА									
НАЧИН НА ИЗРАЗУ- ВАЊЕ НА УМЕТНИК (МН.)								ДЕНАР ----- МАШКА ПЧЕЛА	
ДЕЛ ОД НОГАТА (МН.)							ТОМЕ АР- СОВСКИ ----- АРТИСТОТ ПАЧИНО		
ЖИТЕЛИ НА АРАБИЈА						АРГОН ----- "ПРИРОД- НО МАТЕ- МАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ"			РУСКИ КОМПО- ЗИТОР ИГОР
НАШ ПОЗНАТ ТАНЦОВ КЛУБ									
АМПЕР		ГРАД ВО СИБИР ----- АПАРАТ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЈАЈЦА					ТИНА ТАРНЕР ----- СОПСТВЕ- НИК НА ХОТЕЛ		
ЖЕНСКО ИМЕ (КОСТА- ДИНКА)					ФАДИЛ ХАЏИК ----- СКАНДИ- НАВСКИ БОГ			РАДИУС ----- ПАВЛАКА ОД МЛЕКО	
ЛИЧНА ЗАМЕНКА				ОБЕМ ----- ВИД ЛЕК (АСПИ- РИН)		РЕКА ВО РУСИЈА ----- ПРАЖИ- ТЕЛ НА ИТАЛИЈА			
ЕНЦО СЕРИНИ			ДОДАТОК (ЗА КВА- ЛИТЕТ) ----- ПРИЈАТЕЛ (ШПАН.)						
СОРТА ГРОЗЈЕ И ВИНО ОД НЕГО									
ПРЕТСТА- ВЕН СО ОДРЕДЕ- НА ВРЕД- НОСТ									
ДЕСКРИП- ЦИЈА					БЕГИСКИ ФУДБАЛ- СКИ ТИМ ----- ФЛУОР				
СИМЕНС		НЕПРО- МИСЛЕНА ГРЕШКА, ГЛУПОСТ ----- РЕОМИР				ЕЛИНСКИ СУДИЈА НА ПОД- ЗЕМЈЕТО ----- УРАНИУМ			
ДОБАР ДУХ ВО НОРВЕШ- КИТЕ ЛЕГЕНДИ					ЈУЖНО ОВОШЈЕ (МН.)				

ДАРКО ЗА СЕ

Здраво телефанатници. Постојат неколку „гласови“ во македонскиот етер. На прсти се бројат, но нивниот радиофониен глас ретко кому му смета. Дали е Александар, Јово, Борко, па нека е и Викас вброен овде (кој не го сака Викас има вошки и спие по тавани).

Има и „Алфа“ еден радиофоник, му го заборавив името, ама ќе го викаме Дарко. Дарко чита сè што има да се чита во телевизијата. Ако ви е тешко и имате проблем, барајте го Дарко, тој е д мен.

Значи, Дарко чита од „Работа акција“, преку вести, надгласови, па сè до најглупавите „реални“ серии некогаш направени и пуштени во етер овде, продуцирани токму од телевизијата.

Проблемот е што Дарко не го бива, ама кој да му каже. Проблемот е што Дарко има глас, ама не знае што да му прави. Тоа ти е како кога имаш одлични играчи, кои прават растур, ама ги пушташ на Европска лига со автобус без клима на пат долг 1.600 километри.

Дарко може е срцка, дечкото може е супер, но за кој? Само за истите кои ги прават овие горенаведени емисии. Може за вкусовите не се расправа, ама за стандардите барем да се 'рчеме.

За крај, една „бавча“ од „Офф.нет“ најдобро ќе го долови ова. Читнете ја таму Емили со „Супер си е Албанија!“ А јас ојдов на одмор!

Малиот брат

facebook

Не се откажувајте од вашите соништа,
продолжете да спиеите!

Сакам едноставни работи, еве едноставно сакам да биде по мое!

Вадам селфи стап и баба ми ми вика "убаво помини по ќошевите горе"

Па нормално дека во Кина нема кучиња бездомници.
Вие во Македонија сте виделе прасе бездомник?!

Сите шефови се како облаци, кога ќе ги снима, денот е прекрасен.

- Што се случува во твојот живот?
- Врска немам, прашај ги комшиите.

Трпе запира такси и го прашува:

- Извинете, колку ќе ме чини да ме однесете до центарот?
- 100 денари.
- А ако се качи и жена ми?
- 100 денари.
- Виде ли ма, ништо не вредиш.

- Мамо одам надвор да си играм!
- До каде ќе одиш сине?
- До кај што има сигнал за вај-фај.

- Де види пишува ли чоколадо во диетата?!
- Не пишува
- Е па ај допиши!

РОЛНИ ОД ПИЛЕШКО СО ЗАЧИНИ НА „СУВИ“ НАЧИН

СОСТОЈКИ:

- 2 пилешки стека
- чешне лук
- сол и црн пипер
- мелено семе од коријандер
- прстофат мелено мускатно оревче
- ситно сечкан рузмарин
- свеж копар
- ливчиња нане
- 'рдоква
- рукола

ПОДГОТОВКА:

- Во мало тенцере ставете вода и одржувајте ја температурата на 85 степени.
- Отворете го пилешкиот стек, прекријте го со фолија и истенчете го.
- Лукот исечкајте го на ситни парчиња, ставете го во помал сад, додајте ги солта и пиперот, меленото семе од коријандер и мускатното оревче. Додајте и малку ситно сечкан рузмарин.
- Пржете го кратко рузмаринот со лукчето во мало тавче и прелејте го преку месото. Со зачините прекријте го пилешкото и наредете свеж копар.
- Замотајте го пилешкото и затворете го убаво од двете страни, за да не истекуваат течностите. Пилешкото треба да се приготвува во сопствените течности. Спуштете го во тенцерето со вода и нека се вари 20 минути.
- Сервирајте со декорација од нане, 'рдоква, рукола и копар.
- Температурата не мора да биде точно 85 степени, но, секако, мора да внимавате да не зоврие водата.

БлокМАКС

Безбеден и ефикасен при различни типови болка!

- ✓ главоболка
- ✓ болка во грбот
- ✓ мускулни болки
- ✓ ревматски болки
- ✓ забоболка

BlokMAX
200 mg филм-обложени таблети

BlokMAX forte
400 mg филм-обложени таблети

Пред употреба внимателно да се прочита упатството! За индикациите, ризикот од употребата и несаканите дејства на лекот консултирајте се со Вашиот лекар или фармацевт.

RULES ARE TO
BE BROKEN, THE HEART
IS TO OPEN!
FOR THOSE
WHO SEEK
FREEDOM

НОВО!

ДАБ ЛИМЕНКА ОД 0.5Л

WWW.ZLATENDAB.COM.MK